УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Службі Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 12. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 18-го СІЧНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 18, 1969 No. 12. VOL. LXXVI.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В ЗСА СКЛАЛА ВПРОДОВЖ ОДНОГО РОКУ $340,503.17 НА КАТЕДРУ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В ГАРДВАРДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ; ЗАГАЛЬНА СУМА ЗІБРАНИХ ПОЖЕРТВ ПЕРЕСТУПИЛА $600,000, ЩО ЇХ УЖЕ ЗДЕПОНОВАНО В ГАРВАРДІ. ЗБІРКА ПРОДОВЖУЄТЬСЯ З МЕТОЮ ВКОРОТЦІ ВІДКРИТИ ДРУГУ КАТЕДРУ.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 17 січня, 1969

В АМЕРИЦІ

ЗБІЛЬШУЮТЬ ЦІНУ ЗА ЇЗДУ ЛІТАКАМИ. Цивільна Аеронавтична Рада повідомила, що вона дозволила американським летунським лініям збільшити ціну за їзду літаками пересічно на 3.8 відсотка. Покищо немає ще кінцевого затвердження цього рішення. Дорожчі квитки за їзду на літаках обов'язували б від 1-го березня ц. р., першої кляси квитки подорожчали б від 3-ох до 10-ох дол., а інші квитки від одного до двох долярів. Збільшення ціни за переїзд літаками збільшило б прибутки летунських ліній майже на 200 мільйонів в цьому році, як оцінюють економісти. Деякі летунські лінії домагалися значнішого збільшення, нарікаючи на це, що зменшуються їхні прибутки.

16-ГО СІЧНЯ ПОЧАВ КУРСУВАТИ ПОСПІШНИЙ поїзд між Ню Йорком і Вашингтоном. Щодня має він курсувати один раз туди і назад, роблячи 226 миль за три години без однієї мінути, на 36 мінут вчасніше, як це робив досі дотеперішній найшвидший поїзд. Перша їзда цим поїздом тривала 15-го січня понад 6 годин, бо на станціях відбувалися різні паради. Пасажири були здивовані комфортом в цьому поїзді, подібним до першої кляси в літаках. У вагонах першої кляси, в яких є 30 місць, квиток коштує майже стільки, що в літаку — 19.90 (в літаку 18 дол.), а в звичайних вагонах, що мають 76 сидячих місць — 12.75 дол.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ЗГАДАВ ПРО НАДВИШКУ в торгівлі з закордоном, предкладаючи Конгресові своє звернення Про Стан Унії, але тоді він ще не знав, яка велика є ця надвишка. Тепер підсекретар скарбу Федерік Л. Демінг повідомляє, що ця торговельна надвишка в 1968-му році дуже маленька, бо виносить тільки 500 мільйонів дол., найменше в роках після другої світової війни. Але Демінг підкреслив радісну вістку про те, що від 1957-го року ЗСА вперше мали надвишку в платничому балянсі з закордонними державами, діставши з закордону на 150 мільйонів дол. більше, як вони видали туди своїх долярів.

СЕНАТОР ДЕМОКРАТ ДЖАН МЕККЛІЛЛЕН вніс в Сенаті законопроєкт про поборювання картелів організованих злочинів. Сенатор МекКліллен підтримував минулого року законепроєкт про контролю над злочинами та про безпеку на вулицях американських міст. Законопроєкт сенатора МекКліллена підтримує сенатор республіканець Роман Л. Груска з Небраски. Новий законопроєкт передбачає кару 30-ох років за злочини для постійних злочинців, професіоналів та організаторів злочинів. Проєкт передбачає зміни в судовій процедурі, щоб влегшити засуд та щоб охороняти безпеку свідків.

У СВІТІ

В ПРАЗІ ВІДБУЛОСЯ ВЕЛИКЕ ЗІБРАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ МОЛОДЕЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, що в ньому взяло участь яких дві тисячі студентів і робітників. У висліді зібрання схвалено „Празький маніфест" із ствердженням, що добрі взаємини Чехо-Словаччини з Совєтським Союзом та чотирма іншими державами, які брали участь в серпневій інвазії на ЧССР, будуть можливі тільки тоді, коли Чехо-Словаччина відзискає свою повну суверенність. Учасники зібрання засуджували у своїх виступах совєтську окупацію й вимагали покласти край „принижуючим консеквенціям" здійсненої в днях 20-21 серпня інвазії.

МІНІСТРИ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ДЕРЖАВ ПІВНІЧНО - АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ вирішили на своїм зібранні в Брюсселі у відповідь на збільшення совєтських морських збройних сил на Середземному морі створити спільну морську збройну силу в цій області, яка б була спроможна виступити кожного часу у випадку такої чи іншої агресії. Завданням цієї союзної фльоти мало б бути продемонстрування солідарности об'єднаних у НАТО держав, переводження періодичних маневрів і відвідин та контроля над тим, що діється на Середземному морі.

ПРОТИ ВАНҐА ЕН-МАО, керівника комунокитайської провінції Сінкіянґ, розташованої між Кашміром, Пакістаном, Совєтським Союзом і Монголією, продовжується гостра кампанія збоку місцевих „революційних комітетів", підтримуваних центральним комунокитайським режимом з наявною метою усунути його від влади. Ванґа Ен-Мао обвинувачують в диктаторських тенденціях і в сепаратизмі, мовляв, він хоче створити з Сінкіянґу „окреме незалежне королівство".

У ВАРШАВІ ЗАКІНЧИВСЯ СУДОВИЙ ПРОЦЕС проти двох провідників польської студентської молоді, обвинувачених у приналежності до „сіоністично - ревізіоністично - сталінської" нелеґальної організації і в підбурюванні студентів до антиурядових заворушень. Обвинувачені Яцек Куронь та Кароль Модзелевський були засуджені до трьох і півроку ув'язнення, враховуючи в це час, який вони перебули в слідстві. Куронь — родовитий поляк, Модзелевський — жид з походження, син колишнього міністра закордонних справ Польщі Зиґмунта Модзелевського. Після процесу Куроня й Модзелевського почалися судові розправи проти інших учасників антирежимних демонстрацій.

7 КАНАДІЙСЬКИХ БАНКІВ ЗБІЛЬШУЮТЬ ВІДСОТКИ від позичок. Недавно американські банки збільшили відсотки від позичок до 7, а тепер більші канадійські банки заявили, що вони збільшують основні відсотки від бизнесових позичок з 6.75 до 7. Більші відсотки обов'язують від понеділка 20-го січня. Представник Банку Нової Шотляндії заявив, що банки не збільшували відсотків, хоч Банк Канади збільшив був відсотки до 6.5, бо гадали, що після Свят Різдва зменшиться попит на гроші. Коли ж це не сталося, зайшла потреба збільшити відсотки.

ГУБЕРНАТОР РИЧАРД ГЮЗ ПРОГОЛОСИВ 22-ГО СІЧНЯ УКРАЇНСЬКИМ ДНЕМ В НЮ ДЖЕРЗІ

Трентон, Н. Дж. — Губернатор стейту Ню Джерзі Ричард Гюз тут у стейтовому капітолю в середу 15-го січня прийняв українську делеґацію та в її приявности підписав і проголосив 22-го січня ц. р. Українським Днем в стейті Ню Джерзі на згадку „того радісного дня, коли то 51 рік тому, 22-го січня 1918 року, після майже двісті років чужого панування . . . в Києві, древній столиці України, була проголошена й опісля на всіх українських землях встановлена Українська Народна Республіка". В проклямації в дальшому сказано, що хоча після трьох років ця Республіка була знищена збройною агресією переважаючих сил комуністичної Росії і хоча окупант в дальших роках найбільш брутально намагався знищити серед українського народу духа волі і незалежности, то український нарід ніколи і досі не припиняє своєї боротьби за волю і незалежність. Проголосивши Український День в Ню Джерзі, губернатор Гюз закликає усіх громадян стейту, щоб цей День 22-го січня відповідно відзначити. В українській делеґації, яку губернатор Гюз прийняв та в приявності якої підписав проклямацію Українського Дня, взяли участь: суддя Марсел Ваґнер, Йосип Лисогір, Мирон Солонинка, Іван Вервецький, Михайло Вархоль, Марія Стефанів, Едвард Бирк з дружиною, Г. Савчин, Г. Савснак, Анна Кучмида, Михайло Почтар, Іван Р. Костюк, Л. Гайдучок, Роман Івахів, Григорій Добуш, Андрій Галайдіда, Петро Мельник, Михайло Матіяш і Тарас Грицай та всечесніші о. М. Гринчишин, о. Іван Гундяк, о. Б. Желехівський та о. Филимон Кульчинський з різних міст стейту.

Українська громада в Джерзі Сити готується відзначити 50-ліття Соборности Української Держави

Джерзі Сити, Н. Дж. — Доктор Ярослав Падох, член Екзекутиви УККА і Екзекутиви УНСоюзу, буде головним промовцем на Святі Соборности Української Держави, що відбудеться в залі Українського Народного Дому у неділю 26 січня, о год. 3:30 по полудні. Як поінформував голова місцевого Відділу УККА д-р Євген Котик, на відзначення Золотого Ювілею проголошення Соборности Українських Земель заплянoвано на те святкування цікаву й різноманітну мистецьку програму. Виступатимуть: Хор Дивізійників з Нюарку, Молодечий Ансамбль Бандуристок під диригуванням Романа Левицького і Танцювальний Гурток при УНДомі в Джерзі Сити, під керівництвом хореографа Романа Петріни. Названі мистецькі одиниці відбувають посилені проби, щоб концертова програма Свята Соборности випала як найкраще. Ще перед цим святом, у понеділок 20 січня, о год. 11-ій перед полуднем, у „Сити Голл" буде підписана проклямація Українського Дня у Джерзі Сити.

Президент Джансон пропонує свій плян сповільнення інфляції

Вашингтон. — Президент Джансон 16-го січня переслав Конгресові Економічний Звіт, в якому плянує сповільнити темп економіки в 1969-му році, щоб зменшити інфляційний тиск на економіку. Як видко з заяв представників республіканського Уряду президента електа Р. М. Ніксона, то й майбутній Уряд змагає до цієї самої цілі, яку поставив Джансон. Головні частини тієї програми, яку предложив Джансон в Економічному Звіті, такі: незначна надвишка у Федеральному бюджеті та відповідна монетарна політика Федеральної Резервової Ради, яка дозволяла збільшувати кредити, але не в такій мірі, як це було в інфляційному 1968-му році та в двох попередніх роках (1966-1967). Президент Джансон перестерігає в своєму Економічному Звіті, що не можна так сповільнювати темп збільшення економіки, щоб внаслідок цього могла виникнути економічна рецесія. Джансон плянує тільки до що „охолодити" економіку й послабити сили інфляції, бо він все ж таки і в 1969-му році передбачає великий добробут. Подібну економічну політику схвалює і Рада Дорадників нововибраного президента Ніксона, яка плянує, щоб число безробітних не збільшилося на більше, як на нижче від чотирьох відсотків.

Солніє твердить, що економіка може бути стабільна без рецесії

Ню Йорк. — Голова Ради Економічних Дорадників за другої каденції президента Д. Д. Айзенгавера, тепер професор економіки в Барнард Коледжі, Реймонд Солніє, промовляючи в Клюбі Нюйоркського університету, твердив, що економіка ЗСА може осягнути стабільніших цін і коштів без економічної рецесії, яку дехто проєктує для поборювання інфляції. На думку економіста Солніє побороти інфляцію можна навіть без довшої економічної знижки, бо на це вистачить тільки коротке сповільнення темпу збільшення економіки. Професор Солніє дає поради, що треба, на його думку зробити, щоб зменшити інфляційний тиск. Він радить, щоб федеральний бюджет в цьому 1969-му році і в найблизчому 1970-му мав надвишку. Президент Джансон в проєкті нового бюджету плянує надвишку в бюджеті на 1969-ий рік у висоті $2.4 більйона, а на 1970-ий рік надвишку мала б становити $3.4 більйона. Солніє проєктує збільшити податки, зберігаючи і в 1970-му році той надподаток, який мав би скінчитися 30-го червня 1969.

В СУБОТУ ПОЧНУТЬСЯ В ПАРИЖІ ПОШИРЕНІ МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ

Париж. — Після десяти місяців затяжних і безрезультатних розмов і суперечок про те, якої форми має бути конференційний стіл під час переговорів у справі миру у В'єтнамі в четвер 16-го січня досягнено згоди усіх заінтересованих сторін, щоб коференційний стіл був круглий і щоб по одній половині цього стола сиділи представники Північного В'єтнаму і В'єтконгу і по другій половині репрезентанти З'єдинених Стейтів Америки та Південного В'єтнаму. Вирішено, щоб на цьому столі не було ніяких позначень, написів і прапорців. З двох боків у відстані 18 інчів від головного округлого стола стоятимуть два прямокутні столи, призначені для секретарів. Після цього перелому в дотеперішніх безвихідних розмовах вирішено, що в суботу 18 січня почнуться вже поширені переговори в справі закінчення В'єтнамської війни, спочатку знову ж таки над питаннями процедури в цих переговорах. Згідно з повідомленнями преси, досягнено цього перелому в паризьких розмовах внаслідок інтервенції президента-електа Ніксона і членів його майбутнього Уряду в Сайгоні й рішучої вимоги, що Сайгон мусить погодитися на компроміс й уможливити цим дальший хід переговорів. Президент Джансон привітав досягення компромісу, як ознаку успіху на започаткованому ним шляху встановлення миру у В'єтнамі. Ніксон, який, заявив, що він і його уряд будуть старатися вести ці переговори енерґічно і так, щоб вони досягли якнайскорше своєї мети. Американські газети підкреслюють, що з протягом восьми місяців з часу, як почалися переговори в Парижі і безуспішних та безплідних розмов про те, як вести ці переговори, згинуло 7,844 американських вояків і 52,937 було поранених. Кількість вбитих південних в'єтнамців встановлять на 9.200, кількість вбитих вояків В'єтконгу обраховують на 85,200.

Совєтські астронавти перевели під час лету злучення „Союзу-4" й „Союзу-5" й перехід з однієї кабіни в другу

Москва. — Згідно з повідомленням совєтського радіо і преси, залоги совєтських космічних кораблів „Союз-4" та „Союз-5" перевели в четвер 16 січня ц. р. під час лету навколо Землі злучення своїх кораблів на протягу понад чотири години і в тому часі здійснили перехід з однієї кабіни в другу, відбуваючи однoгодинну „ходу" в космічних просторах. Почалося злучення кораблів о год. 2.35 ранку нюйоркського часу і після 43 мінут були з'єднані електричні проводи і встановлено телефонічну сполуку між обома кораблями. Після злуки обидва кораблі кружляли разом навколо Землі на висоті яких 155—130 миль від її поверхні і в той час два астронавти Є. Хрунов та А. Єлісеєв „перешли" із кабіни „Союз-5" до астронавта В. Шаталова в кабіні „Союза-4". В кабіні „Союза-5" валишився тільки один Б. Волинов. Згідно з останніми повідомленнями із п'ятниці 17 січня ранку, „Союз-4" причалив успішно на Землю у визначеній місцевості уже не з одним, але з трьома членами залоги: В. Шаталовим, В. Хруновим та А. Єлісеєвим. Совєтські чинники вважають здійснений тепер лет дальшим успіхом, який уможливить встановлювання космічних станцій або ж рятування астронавтів, які будуть мати якісь труднощі чи аварії.

Чотиричленна лікарська комісія підтримує звіт Комісії Воррена

Вашингтон. — Головний прокуратор Ремсі Кларк за дозволом родини покійного президента Джана Ф. Кенеді найменував був чотиричленну лікарську комісію, яка могла оглянути дуже секретні фота тіла Покійника та на цій основі вповні потвержує дані Комісії Воррена, згіно з якою президента Кеннеді вбила одна особа вистреливши до нього дві кулі. Ці фота та ребелівські знимки на бажання родини вбитого зберігаються від 1966-го року в державних архівах ЗСА. Чотири члена лікарська комісія була першою, що могла оглянути ці фота й рентґенівські знимки. Противники звіту Комісії Воррена твердять, що ці фота мають бути доказом цього, що до президента Кеннеді стріляли дві особи з обох окремих місць. Звіт лікарської комісії це заперечця.

Вийшов другий том збірника НТШ „Іван Франко"

Ню Йорк. — Накладом Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА вийшов другий том збірника філологічної Секції п. н. „Іван Франко" для відзначення 110-ої річниці народження і 150-річчя смерти великого Каменяра. Збірник позначений як 33-й том видань Філологічної Секції НТШ, має 176 сторінок, головний редактор проф. д-р В. Стецюк. У збірнику поміщені статті відомих авторів: П. Ковалева „Значення І. Франка в розвитку літературної мови в Галичині", Ю. Бойка „До проблем розвитку Франкового стилю", Б. Романенчука „До проблем світогляду І. Франка", Вол. Жили „Образ Івана Вишенського в творах Франка", також важливі у франкознавстві статті В. Безушка, О. Кравченюка, В. Янева Л. Храпливої, Р. Кухара, з американських авторів — стаття проф. Кларенса А. Меннінґа „Роля Івана Франка". Це видання є 2-ю частиною збірника доповідей, що були виголошені науковцями з НТШ на відзначення Франкових роковин. Закриває його „Післяслово" проф. П. Ковалева.

Ню Йорк — З Головної Екзекутиви Фонду Катедри Українознавства інформують, що пожертви українського громадянства в ЗСА в 1968-му році на катедру українських студій в престижевому Гарвардському університеті принесли загальну суму $340,503.17. В роках 1961-1967 зібрано на ту саму ціль $282.544.99, отже загальна сума зібраних досі на ту ціль фондів виносить $ 623,048.16, з чого $600,000.-00 здепоновано вже, згідно з домовленням, в касі Гарвардського університету титулом фундації українського громадянства на першу катедру українських студій в тому університеті.

Як відомо, обмін листів з домовленням про встановлення українських студій в Гарварді наступив 22-го січня 1968-го року, отже точно в 50-річчя відновлення української державної незалежности. В домовленні передбачається створення в тому університеті трьох катедр українських студій: української мови, літератури й історії, та створення Українського Інституту, з тим, що перша катедра буде встановлена, як тільки в касі університету здепонується $600.000 на ту ціль. Повідомивши українське громадянство про це домовлення, Президія Наукової Ради і Головна Екзекутива ФКУ та Управа Союзу Українських Студентських Товариств Америки того ж самого дня звернулися до українського громадянства із закликом, що його „Свобода" назвала „найбільшим викликом для української громади": впродовж одного року скласти $330.000 на започаткування українських студій в Гарварді. Громада виклик прийняла і його блискуче виконала. Пожертви на ФКУ напливали в поодиноких місяцях такими сумами:

Січень —	$ 6.729 59
Лютий —	14.871.97
Березень —	52,435.98
Квітень —	27.700.30
Травень —	77.616.74
Червень —	25.158.49
Липень —	30.226.40
Серпень —	21.548.68
Вересень —	20.323.15
Жовтень —	28,010.67
Листопад —	25.535.60
Грудень —	10.532.60
Разом —	**$ 340,503.17**

Разом із дотеперішніми збірками від 1961-го року загальна сума зібраних на ФКУ фондів виносить, як згадано, $ 623,048.16, з чого за ввесь час тільки $ 8,541.66 виносили адміністраційні видатки, як пошта та деякі поїздки. Всі члени ФКУ працювали безкоштовно та часто з витратою власних грошей. В загальну суму одержаних фондів не включено впливів з т. зв. дорівняльних фондів, себто з тих фондів, що їх „дорівнюють" поодинокі фірми до пожертв своїх працівників.

Цей найбільший досі в нашій історії успіх збіркової акції впродовж одного року треба у великій мірі завдячувати справжньому ентузіязмові, з якими до справи українських студій в Гарварді поставилася Президія Наукової Ради ФКУ з проф. д-ром Омеляном Пріцаком на чолі, Головна Екзекутива ФКУ з мгром Степаном Хемичем на чолі, як і загал українського громадянства, серед якого знайшлися не тільки справжні меценати, але й такі ентузіясти, як д-р Ілля Мула в Чикаго, що допомогли зібрати десятки тисяч долярів упродовж прямо кількох днів.

Цьому збірковому ентузіязмові на фонд українських студій в Гарварді, багатьом меценатам та ентузіястам збірки, як і самим започаткованям українським студіям в Гарварді будуть присвячені окремі сторінки в одному з дальших видань „Свободи". У цьому числі на 2-ій сторінці надрукований ще редакційний коментар: „Неймовірний успіх".

Троє українських співаків виступали в „Фавсті" Ґуно в Ню Йорку

Ню Йорк. — Створена три роки тому для тренування молодих здібних музик та для того, щоб дати змогу виявитись молодим талановитим співакам, „Оперова Нюйоркська Оркестра" дала 15 січня виставу опери Ґуно „Фавст" у концертовій формі. Головну ролю Фавста співав Роман Осадчук, складну ролю Мефістофеля — Андрій Добрянський, головну жіночу партію Маргарити виконувала Павлина Доманська; в інших ролях були Р. Аллен, Дж. Дайкрес, Л. Ленселотті і Г. Лернер. Оперова оркестра складається з понад 50 осіб, диригує нею Ів Келер, другий диригент симфонічної оркестри в Нюйоркській Міській Опері. У програмі, виданій з нагоди концертового виконання опери „Фауст", зазначено, що Андрій Добрянський вже виступав у головних ролях в Крайовій Компанії Метрополітальної Опери, в Студії тієї ж опери в Ню Йорку, у „Філядельфія Лірік", в Оперовій Компанії у Гартфорді, Конн. і з філярмонічною оркестрою в Лос Анджелесі. Роман Осадчук одержав, сказано в програмі, нагороду, як півфіналіст у конкурсі Оперової Крайової Ради, у Рочестері співав партію Феррандо в „Коссі Ван Тутті", підготовляється до виступу в Студії Метрополітальної Опери. Павлина Доманська здобула третє місце у Вашинґтоні, на реґіональних переслухуваннях-змаганнях, влаштованих Метрополітальною Оперою, підготовляється до оперових виступів у Европі, як вирізнена з рамени фундації „Корбіт". „Опе-

ЦЬОГО ТИЖНЯ
БЕЗ „УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА"

Англомовний „Український Тижневик", що появляється разом із щоденником кожної суботи, цим разом не міг появитися з технічних причин. Чергове число цього Тижневика появиться нормально в найближчу суботу.

NO WEEKLY TODAY

Due to technical reasons, THE UKRAINIAN WEEKLY, which appears each Saturday, will not be published this week. Regular publication will be resumed next week.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Supscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Неймовірний успіх

Майже щодо дня точно рік тому, 22-го січня 1968-го року в 50-річчя проголошення незалежности і суверенности Української Народної Республіки, престижевий Гарвардський університет дав формальну згоду на встановлення в тому університеті трьох катедр українських студій з тим, що перша катедра буде заснована вже в черговому академічному році, якщо до того часу буде здепонована в касі університету фундація в сумі 600,000 долярів. В той час Фонд Катедри Українознавства не мав ще навіть половини цієї суми, і вже в другому числі „Свободи", після згоди Гарвардського університету на встановлення катедри українських студій, появилось повідомлення Президії Наукової Ради та Головної Екзекутиви ФКУ і Управи СУСТА про започаткування збіркової кампанії, що його „Свобода" подала під заголовком: „Найбільший виклик для української Громади: скласти $330,000 до вересня цього року на започаткування українських студій в Гарварді".

Громада виклик прийняла і виконала! На ту саму ціль, на яку впродовж майже десятьох попередніх років зложено 280,000 долярів, упродовж неповного одного 1968 року пожертвувано 340,000 долярів, що, без сумніву, побиває всі наші дотеперішні рекорди.

Успіх справді неймовірний! Його треба завдячувати як провідникам цієї акції, яку започаткували й довели до такого блискучого висліду ентузіясти з-поміж нашої студентської молоді, так і нашій жертвенній громаді, серед якої в цій справі знайшлося найбільше ентузіястів і меценатів, та справді преважливій цілі, що нею є українські студії в передовому американському університеті.

Цей неймовірний успіх повинен збільшити наше довір'я до себе самих, до нашої молоді та до української справи і заохотити до дальших, ще більших діл. Встановлення катедри українських студій в Гарварді — це тільки один з етапів на шляху нашого змагання в цій преважливій ділянці. Черговими етапами будуть дві дальші катедри та Український Інститут в тому університеті, катедри українських студій в інших університетах, нові досліди, нові публікації, нові кваліфіковані знавці українських проблем. Перед нами ще довга і важка дорога, але перед нами також велика мета — остаточна перемога Української Правди. В змаганні до цієї мети ніякий труд і ніяка жертва не є завеликі. Неймовірний успіх, що його досягнула наша громада в акції встановлення українських студій в Гарварді, нехай стане для нас заохотою до ще більших діл.

До 800-річчя першого зруйнування Києва

800 років тому князь суздальський Андрей Боголюбський, назбиравши напівдиких фінсько - монгольських племен, несподівано напав і зруйнував столичний город України Київ. Місто було сіллю в оці князя Суздалі, об'єктом заздрости. В той час, як у напівварварській Суздалі ще ледве заносилось на світанок якогось ладу, а на місці столиці майбутнього князівства Московського стояли кілька халуп, у нашому столичному Києві, за свідченням тогочасних перських і грецьких купців та мандрівників, сяяли позолоченими банями на славу Божу 400 церков! Ще в 900-му році, коли взагалі не існувало селища Москви, у Києві вже було відоме письмо, а родичка великого царя Болгарії, наша княгиня св. Ольга, привезла у місто над Дніпром перші рукописні книги і саме християнство.

Суздальський князь завдав Києву в 1169 році великих знищень: напасники грабували срібло й золото в церквах, розбивали ікони, руйнували прикраси, ґвалтували жінок і, врешті-решт, спалили велику частину міста.

Вже в ті далекі часи викльовувалась неґативна риса Півночі — бажання захоплювати й володіти тим, що до неї не належить. З розвитком князівства Московського, що згодом, викравши одну з назв українського племени Русів, обернулось у Росію, в імперський утвір — ставала все виразнішою і та неґативна риса сусіднього з Україною та з Білоруссю народу - конґломерата. Напади диких азійських кочівників не завдали Україні та Білорусі такої шкоди, як так зв. Росія, починаючи від першого нападу суздальського князя на Київ.

Але той, хто поневолює інших, є сам невільником, сам накликає на себе гнів поневолених. Київ вистояв у двобої з багатьма ворогами, і це додає українському народові в його сучасній боротьбі віри в остаточну перемогу. Відзначаючи 50-річчя проголошення Соборности земель Української Держави і згадуючи про підступний напад Боголюбського, виразніше бачимо, що сила України полягає в нас самих, у нашій соборності і єдності.

Леонід Полтава

ДО 10-РІЧЧЯ ХРУЩОВСЬКОГО УКАЗУ

Десять років тому в Києві опубліковано „закон", що багатьма рисами нагадує Валуєвський та Емський „укази". Найновіший ґеноцидний „указ" можна назвати „хрущовським". Він витонченіший і тому більш небезпечний, ніж царські попередні спроби заборонити і „зліквідувати" мову великого українського народу.

Передісторія „хрущовського указу" щодо мов неросійських народів в Росії сягає часів Петра І та Катерини ІІ. Новий „указ" винесено швидко і з дійсно комуністичною безцеремонністю: наприкінці 1958 р. ЦК КПСС наказав делеґатам Верховного Совєту СССР зібратись у Москві і проголосувати за „реформу школи". Навесні 1959 р. в Києві так званий уряд УССР оголосив постанову „Про зміцнення зв'язку школи з життям", у 9-му пункті якої сказано про „добровільність у виборі мови", якою учні мають навчатися в школі. Згодом Хрущов полетів, полетіла і його реформа, що мала перетворити учнів на маленьких робітників у майстернях і колгоспах, але 9-ий параграф „хрущовського закону" залишився, бо він іде по лінії імперських намагань Москви.

У „хрущовському указі" з 1959 року сказано: „Навчання в школах Української РСР здійснюється рідною мовою учнів. Про школу, з якою мовою навчання віддати своїх дітей, вирішують батьки. Вивчення однієї з мов народів СССР, якою не провадиться викладання в даній школі, здійснюється за бажанням батьків і учнів при наявності відповідних контингентів".

А в кінці, ніби між іншим, зазначалось, що Рада Міністрів отримала доручення звернути увагу на посилене вивчення російської мови в Україні — „опрацювати заходи для підвищення навчання російської мови".

Суть „хрущовського указу" полягає в тому, що російську мову мусять тепер вивчати по усіх школах України, а українську там, де „батьки самі того забажають". Передумови ж створено всюди такі, що учень, який не знатиме добре російської мови, не зможе вступити до високої школи, а студент - випускник не одержить диплому, якщо не матиме відповідної оцінки з російської мови. Перед такою перспективою підводять вгору руки батьки, хоча б і як у них боліло серце: як батьки, вони повинні думати про майбутнє своїх дітей. Таким чином в Україні українська мова зведена окупаційною владою до мови... другорядної, яку можна вибирати, а ще краще — не вибирати, щоб не потрапити на списки МВД-КҐБ.

Працівники української культури, які сидять у мордовських кацетах і в'язницях, виступали проти чергового наступу Москви на українську мову. В гущі українського народу батьки-матері також чинять опір російщенню. Навіть комуністичний поет Д. Павличко кілька років тому в одному з віршів заявив, що „загибель мови — це смерть моя". Та тепер ні він, ні інші таких заяв уже не складають, хоч боротьба за українську мову поглибилась.

Одночасно й окупаційний режим удосконалює свої методи в нищенні мови 45-мільйонового українського народу, щоб „струмки" неросійських мов таки злилися „в единому русскому море". Щоб відвернути увагу багатьох невдоволених людей за межами СССР, цього року, наприклад, взялися частково „у к р аїнізувати" Київський університет ім. Т. Шевченка, а одночасно ще більше зросійщують технікуми, інститути й університети в Харкові, Дніпропетровському, Одесі, ба навіть в Ужгороді.

У московській „центральній" пресі на цю тему немає нічого, — треба ж показувати світові „чисту візитівку". У так званій республіканській пресі ще в 1967 р. про порушення елементарних прав людини на свою рідну мову проривались заувагі з покликанням на Леніна. Я. Озернюк в „Літературній Україні" з 27 червня наважився заявити, що „нині українська мова — державна мова нашої республіки". В одній із статтей московського журналу „Дружба Народов" було твердження, що „в СССР немає державних мов, усі мови в нашій країні рівноправні".

Насправді ж г а н ебний „хрущовський указ" у своє 10-річчя діє з іще більшою силою, і не лише в Україні: ще важче становище в Білорусі, в Казахстані дійшло вже до мовної катастрофи, а в „Раді Національностей СССР" навіть формально засідають представники лище 51 народу й народности, хоч перед „жовтневою революцією" в Російській імперії їх було 115!

Валуєвський, Емський і Хрущовський „укази" підтверджують незмінність політики Москви щодо неросійських поневолених в СССР народів і незмінність самої Росії, без огляду на її „кольори". Найновіша тактика ворога полягає в тому, щоб засипати вільних людей українського роду на Заході українськомовними виданнями, зокрема для дітей та молоді, платівками, піснями, фільмами, альбомами „на украинском язикє", а в той же час на Батьківщині викорінювати одну з основних підстав нашої національної самобутности — українську мову.

ВІДБУДЕТЬСЯ ТРАГІКОМЕДІЯ „ВИБОРІВ ДЕПУТАТІВ ДО РАД УССР"

Так зв. Президія Верховної ради УССР видала „указ" про проведення виборів до рад-совєтів у містах і селах України. Такі „вибори" за наперед виготовленими в комітетах комуністичної партії списками будуть 16 березня, що припадає на неділю, отже населення того ж дня не матиме відпочинку . . .

Степан Женецький

ЧИ НАПРАВДУ СЛОВАКИ БРАТНІЙ НАМ НАРОД?

(1)

У „Свободі" ведеться дискусія в справі поправного писання назви держави чехів і словаків: Чехо - Словаччина — з рискою чи Чехословаччина — без риски. Започаткував цю дискусію п. К. Крупський, який твердив, що коли ми пишемо Чехословаччина без риски, то тим кривдимо словаків, бо, мовляв, тоді підкреслюємо старшобратство чехів і замовчуємо рівноправність словаків.

Нам здається, що чи ми пишемо Чехословаччина без риски чи з рискою — так чи сяк з цієї назви виразно видно, що то держава чехів і словаків. Вже коли б мала йти дискусія, то хіба за черговість, хто з них, чехи чи словаки, повинні стояти на першому, а хто на другому місці. Але тому, що чехів є більше, а словаків менше, у назві держави чехів поставлено на першому, а словаків на другому місці. І це самозрозуміло.

Дискусію між чехами і словаками в справі риски викликали словацькі еміґранти, і нам, українцям, не потрібно до неї мішатися. В самій Чехословаччині пишуть назву цієї держави без риски. До цього додамо, що також українські видання, друковані на Пряшівщині — тижнева газета „Нове Життя", місячник „Дружно Вперед", літературний журнал „Дукля" — пишуть назву держави Ч е хословаччини без риски, і то навіть тепер, після ухвалення в жовтні 1968 року закону про федерацію. На нашу думку, ми, українці, повинні придержуватися офіційної назви, а не піддаватися сантиментові до словацьких еміґрантів.

Та в українській дискусії про те, вживати чи не вживати риску в назві Чехословаччина, виринула куди важливіша справа — про словацький народ і про його ставлення до пряшівських українців. Другий з черги дискутант, д-р Б. Романенчук, цілком слушно завважив, що нам не треба підходити до суперечки між чехами і словаками відносно назви їхньої держави з сантиментом і звернув увагу на щовіністичне ставлення словаків до українців на Пряшівщині.

Третій дискутант п. О. Калиник, у своїй статті „Словаки — братній нам народ і бажаний сусід", що була надрукована в „Свободі" (чч. 5-6), майже не торкаючись справи риски, виступив в обороні словаків перед чехами і... українцями. Кривди, що їх п. О. К. приписує чехам відносно словаків, ми залишимо на боці, бо це справа чехів та словаків і нам, українцям, до їх сварки не треба мішатися. Тут ми займемося тими закидами, що їх він приписує українцям у відношенні до словаків.

Зі статті п. О. К. виходить, що всі ті досягнення, які мають пряшівські українці, це заслуга словаків. Насправді так воно не є. Усі ті мізерненькі досягнення, що їх мають пряшівські українці, вони здобули ще перед тим, поки словаки дійшли до більшого голосу в Чехословаччині. А з того часу, як словаки стали мати рішальний голос на Словаччині, до складу якої належить Пряшівщина, то вони пряшівським українцям не то не поширюють н а ц і ональних прав, а навпаки — намагаються відібрати навіть ті права, які пряшівські українці одержали від центрального уряду в Празі, отже насправді від чехів.

Пишучи свою статтю, п. О. К. послуговувався не українськими матеріялами з Пряшівщини, а інформаціями, що їх дав йому словацький еміґрант, який разом з ним працює. В цьому він сам признався авторові цих рядків. Ясно, що цей словак подав такі інформації, на підставі яких п. О. К. і називає словаків „братнім нам народом" і малощо не добродієм пряшівських українців. Тут скажемо, що москалі також хвалять себе, які то вони добрі для українців — „дали" суверенну УССР, „визволили" Галичину і Закарпаття, „возз'єднали" всі українські землі тощо. Але як це виглядає насправді? Такі самі інформації про „дбайливість" словаків супроти пряшівських українців дав п. О. К. цей його товариш праці, словацький еміґрант. Однак, дійсне ставлення словаків до українців на Пряшівщині цілком інакше, і ми постараємося насвітлити його на підставі інформацій, взятих з української тижневої газети „Нове Життя", що появляється українською мовою в Пряшеві.

Почнемо з найважливішого — з кількости українського населення на Пряшівщині. Звільнений з ув'язнення в 1968 р. голова Української Греко - Католицької Церкви на Пряшівщині, еп. Гопко проголосив, що на підставі Шематизму, що вийшов перед насильним переведенням уніятів на православ'я в 1950 р., було там 1,250.000 греко - католиків і 12.000 православних. Серед греко-католиків було нібито якесь число словаків та мадярів, хоч насправді все це винародовлені українці. Отже, на підставі Шематизму, всіх українців на Пряшівщині було в 1950 році 1,262.000.

На підставі державних переписів (трохи пофальшованих) в 1930 р. в Чехословаччині греко - католиків було 217.546. Врахувавши природній приріст за той час, тепер українців на Пряшівщині повинно було б бути коло 350.000

На підставі урядового перепису (дуже пофальшованого) вже за часів словацького уряду в 1940 р., всіх греко - католиків було вже тільки 192.357, з того числа тих, що подали себе за українців (русинів) лише ... 88.-328. А остання словацька урядова статистика подає, що всіх українців на Пряшівщині є вже тільки 33.-333...

Отже, „братній" нам словацький народ „з'їв" ні менше ні більше, як 90% пряшівських українців. А п. О. К., на підставі інформацій свого товариша словака, пише, що „ця статистика кількости українців у Словаччині (не у Словаччині, а на Пряшівщині — С. Ж.) не мусить бути підставою для „неоправданої критики братньої нам нації, як це роблять деякі наші українські публіцисти", і що „це не було масовим явищем"...

Ну й гарні ж ті словаки, „братній нам народ", коли з кожних 10-ох українців вони з'їли, правда, тільки статистикою, аж 9-ох! Таж словаки переплюнули навіть самих москалів, які відсотково не змосковщили стільки українців. Від таких „братніх нам націй" хай нас Бог береже...

(Закінчення буде)

З НАШИХ БУДНІВ

ПРАКТИЧНИЙ ДАРУНОК

— Зараз по весільному бенкеті, — розповідала на балю „Думки" одна пані з-поза Ню Йорку, — прийшли до нас діти прощатися . . .

— Мамо, — сказала дочка, — ми обоє з Левком дуже дякуємо тобі і татові за таке гарне весілля, яке ви нам улаштували, але я маю до тебе одне прохання: зроби нам ще один . . . фейвер.

— Ласку, — несміливо і непевним голосом поправив зять.

— Так, так, зроби нам ще одну ласку: напиши нам по-українськи таку подяку нашим гостям за їх участь в нашому вінчанні і за весільні дарунки.

— Десю, чи тобі не сором? — докоряю дочці. Та ж ти закінчила з відзначенням школу українознавства, твоє фото було вміщене в „Свободі" з тієї нагоди, — то як же ж ти не потрапиш зліпити докупи цих кілька слів?..

— Мамо, не викручуйся! — перебила мене дочка. — Ти сама вчила в цій школі українознавства і добре знаєш, які геніяльні були твої учні, які великі знання вони там набули! . . Я можу, як ти кажеш, зліпити докупи цих кілька слів, але воно вийде таке кострубате, що як пес це з'їсть, то здохне! Ти напиши нам взірець подяки, окей! — а ми з Левком по дорозі до Канади трохи помучимось, перепишемо той взірець сто п'ятдесят разів і порозсилаємо гостям. Мамусю, прооошу!

Що ж . . . Зробила я своїм новоженцям ще й цю, останню прислугу — написала їм шабльонову подяку, приблизно такого змісту: „Щиро дякуємо за Вашу ласкаву участь в нашому вінчанні і за Ваш цінний дарунок, такий гарний і такий практичний". Я знала, які дарунки дістала моя дочка. Це були практичні речі, до хати: посуд, срібло, вишивки, кераміка. . . Забула за один дарунок — від пана професора Левченка!

Минуло може зо два місяці з того часу, як тут одного дня — телефон! Дзвонить пан професор Левченко. Поштивий такий старичок, трохи чудак, але дуже чесна людина. На весільному бенкеті сказав на честь нашої доні прекрасну промову! Правда, мало-хто його чув, бо тоді ці вар'яти стали тарабанити ложками, щоб молоді цілувались . . . Телефонує мій професорцьо таким схвильованим голосом, що трохи не плаче.

— Дорога пані Олю! — говорить. — Я такий зворушений, такий радий! Я дістав листа-подяку від ваших дітей, коли вони були в пошлюбній подорожі . . . Прекрасний лист! Чистою українською мовою! Ні одної помилочки, перекручення! . . А найбільше радує мене те, що їм припав до вподоби мій дарунок. Ось що вони пишуть: „Щиро дякуємо за Ваш цінний дарунок, такий гарний і такий практичний . . ." А я вже трохи боявся, чи їм, бува, пригодиться альбом з чудовими фресками собору св. Софії в Києві . . .

— Так, так, пане професоре, це правда, — збрехала я в телефоні, не кліпнувши повікою. — Мій зять студіює архітектуру і йому ваша книга напевно пригодиться!

А що я мала сказати старовині? Що діти навіть не розгорнули його альбома з фресками св. Софії, а побачивши, що це книжка, кинули її до шафи з різним шнарґаллям, де вона й досі покутує . . .

Ікер

„Марія з леґенди"

Про те, якого типу люди входять до так званих комітетів СССР і „республік" для культурного обміну з закордоном та для „культурних зв'язків з співвітчизниками за рубежем", розповідає „Молодь України" з 8 грудня в нарисі „Марія з леґенди". Марія Фортус, уроджена Херсону, тепер жителька Львова, ще „зовсім молодою пішла працювати в ЧК" в 1919 році, і газета називає її „героїчною юною чекісткою". Потім вона, як комуністка, працювала довгий час цензором на пошті, перехоплюючи підозрілі листи. У 1931 р. Марію Фортус нелеґально перекинули з чоловіком „на партійну роботу в Еспанію, як військову перекладачку". Вона провадила підривну комуністичну діяльність у горах Каталонії, спільно з Рамоном Касанеляс - Люком, членом Політбюра ЦК комуністичної партії Еспанії, який жив в Еспанії нелеґально. Її син, Рамон Флоріян, був комуністичним летуном і загинув, збитий урядовим літаком над Еспанією. Під час другої світової війни М. Фортус перекинули розвідницею в Угорщину, рік вона була в партизанському загоні Медведєва, пов'язана з розвідчиком Кузнєцовим і „родиною Струтинських". Тепер Марія Фортус, нагороджена 25-ма совєтськими орденами, працює як член Правління Товариства культурних зв'язків СССР — Франція та СССР - Угорщина...

СВОБОДА ЦІНИ НЕ МАЄ

Ярослав Гайвас

(35)

Зелінський завів мене під камеру Турковського. Вивів і його, і я йому прошепотів: „Марійка тут!" Невразливий навіть на найгірше, Турковський почервонів і піт виступив йому на чоло.

Забирали нас обидвох тому, що на цей ізолятор привели наших дружин. А нас погнав Зелінський на одиночки четвертого відділу. Передав нас тамошньому відділовому, а той у крик: „Що це таке? В мене зовсім місця немає. Кожен з них має залучений наказ, щоб бути ізольованим в окремій камері, а я звідки їх візьму? Хіба в канцелярії чи що?"

Зелінський знизує плечима, а той другий телефонує до команди. А опісля звертається до Зелінського: „Одного беру, а другого забирай назад!" — Зелінський з радости малощо не підскочив: тютюнець, цукор врятовані! І широким шляхетським жестом звернувся до мене: „Ходзь, пан, з повротем, пане Гайвас! . ." А Турковський глипнув на мене з-під ока і заздрісно зашепотів: „Ти Рудю (під таким криптонімом виступав я тоді в Бриґідках), завжди маєш щастя . . ."

Я знов опинився в своїй камері, а в кишені Зелінського опинилася пачка „пшеднього" тютюну. Забрали так само і Сидора з нашого відділу.

У тюрмі, здавалося, в'язні порозсаджують стіни. У камерах набивали їх в два, три рази понад звичайний стан, навіть на деякі поодинки давали другого, а то й третього в'язня. Дали й у камеру Канюки професійного злодія Тадеуша Стемпєня, що перебув у тюрмі більше, як на волі. Для нас було ясне: Зелінський зробив це тому, що сам боявся Канюки. А тепер Канюка спаралізований, зате Зелінський безпечніший.

Знов пішли між нами ґрипси: Канюка відпадає, тонкокостий Башук не справиться з завданням, вікно моєї камери біля вікна вартівні, на якій завжди повно стражників, отже всяка спроба знешкодити стражника виключена.

Минуло кілька днів і приходить ґрипс від Башука: переказує Канюка, що Стемпєнь зорієнтувався в укладі ізолятора, побачив можливость утечі й запропонував Канюці тікати разом. Коли ж Канюка не захоче, тоді він тікатиме сам. Що робити? — питає Башук.

От, тобі історія! Виглядає на очевидну, грубо шиту провокацію. А може ні? Хто його знає? Треба перевірити, відчути справжні наміри Стемпєня. Може виявиться, що він „порядний злодій", не підведе, не видасть тюремній адміністрації і на нього можна числити. Тоді знов ми почали плянувати, снувати мрії. А дні йдуть один за одним, сірі, однакові, наповнені пекучим чеканням.

На початку червня знов викликає мене Валіґурський. Знов відмовляю зізнань, а в справі припинення акції знов раджу звернутися до Проводу в'язнів. Тоді Валіґурський починає з іншої бочки:

— Пшеціє ж єстесьми людзьмі... Длячеґо стосункі мєндзи намі не моґом биць людзкє? . . То вшистко сєн змєні . . . Завше так нє бендзє, як тераз.

А я йому про права політичних в'язнів, про ламання людей на переслуханнях, про фальшиві зізнання. Розмова розвивається, і ми справді починаємо говорити, як люди. Але зразу видно: поляків пече, і вони хочуть якимсь чином без ніяких поступок зі свого боку добитися перервання нашої акції. Єдина ґарантія з їхнього боку — це „слово чести офіцера", яким щедро користується Валіґурський. Мене це озлобило і я йому запропонував зі свого боку: — Пане раднику, я щороку 17 червня їздив зі своєю дружиною на Дністер. Дуже хочу поїхати й цього року. Може б ви пустили нас, а я вам дам слово чести, що чергового дня ми вернемося.

Валіґурський вдає, що слухає мене поважно. І по хвилині роздуму заявляє: „Вас я міг би пустити, але ваша дружина в диспозиції прокуратора..." — Спробуйте, пане раднику — ніби прошу його — прокуратор ваш приятель і напевно вам не відмовить. — „Спробую", — поволі протягнув Валіґурський. Після цього розмова вже не клеїлася, він покликав стражника і відіслав мене на камеру. — Більше не кликатиме, — подумав я.

А ввечері прийшли вістки від Канюки й Башука: Стемпєнь натискає на втечу. Сам пропонує „спрепарувати" стражника. Тільки, щоб опісля забезпечити йому перехід закордон. Пропозиція здається щирою. Коли він бере на себе стражника, провокація з його боку мало правдоподібна. Рішаємо йти на цю операцію.

Знов ґрипси, ще раз передискутовується пляни. Знов повертається напруга, а з нею й надія. Канюка на проході ходить уже трошки інакше. Ще накмурений і незадоволений з себе, слабо реаґує на підбадьорювання, але руки міцно втиснені в кишені і твердий хід вказують, що поволі приходить до себе.

Так прийшла неділя 16 червня. Вранці вивели нас на велике подвір'я перед великим шпиталем. Башук подав здалека знак: готовий, тікаємо сьогодні. Я відповів сумнівом. Здалека видно Канюку. Видно сердитий і рішений. Але чи стане сили? Він подає знак: сьогодні перед обідом.

День же чудесний. Лаґідний, сонячний, повно світла. От у такий день бути свобідним!

(Далі буде)

Степан Куропась

ЧИКАГІВСЬКА ХРОНІКА

Осінній Баль 250 Відділу УНСоюзу в Ракфорді відбувся 9 листопада. Організатор УНСоюзу і названого Відділу Микола Ткачук з дружиною, гол. контр. Іван Іванчук, гол. містопредс. Степан Куропась і пані Тілі Смол за півтора години відбули дорогу 80 миль, щоб новому відділові, який існує 3 роки, додати охоти до розбудови. Місто Ракфорд непривітне, найзимніший район стейту. Литовці мають там гарну посілість Народний Дім, з великою площею до паркування. Там застали ми вже секретаря місцевого відділу п. Чуйка і людей, що чекали на оркестру. Ситуація в Ракфорді така: там є ще багато поліщуків, холмщаків і невиразного обличчя українців, яких треба перевиховати і міцно зв'язати з назвою українець. Таку роботу може виконати УНСоюз при помочі доповідей і фільмів. У своїх привітах головні урядовці обіцяли поміч. Значить, як українська громада знайде собі осередок, УНСоюз поможе фінансово. Треба там української станиці вже тепер, головно для молоді, яка прийняла всі форми, добрі і злі, американізації, і про Україну нічого не знає. Всі добре заробляють, предс. Відділу Вол. Теличенко багатий як то кажуть на „всю губу". Він електричний контрактор. В розмові з деякими людьми я довідався, що це новина для них — 35 мільйонів майна і 88 тисяч членів. Місцева преса взяла відповідні знимки з імпрези.

Республіканський бенкет перемоги відбувся в нас в клюбі Коновальця заходами Українського Республіканського Стейтового Комітету, що його очолюють гол. рад. Мирон Куропась — голова, і Микола Олек — секретар. Всі знають з телевізії 4 листопада, що стейт Ілліной перерішив вислід виборів. В суботу 13 листопада українці Чикаґа почули з уст голови Комітету Національностей, що вони й інші групи національностей, яких є 17, заслужили на признання і можуть сподіватися „овочів перемоги". Головним промовцем був П. Ріпа, син б. польського консула в Шикаґо. В Америці, говорив бесідник, є ще 35 мільйонів людей етнічних груп, які зберегли свою ідентичність і голосують, якщо зорганізовані „ін бльок". Українці в тих виборах були переважно за республіканську партію, поляки, як і завжди за демократичну, вже хоч би тому, що сен. Москі — польського роду.

Баль Українських Інженерів 24 листопада вдався, не було недобору. Вдався теж тому, що заля собору св. Володимира, а не люксусові льокалі, була місцем цього балю.

Воно гарно в чудовому готелі, але економія знає свої закони, яких інженери послухали:

Український буфет в заряді дружин інженерів і бара, де за шинквасом урядували дипломовані інженери, були на вершках. Кажуть, що інженери бавилися до 4 години рано. Я мусів відійти о півночі на іншу імпрезу. Головою організації є інж. Струтинський, ну і за його головою його дружина організувала невдячну працю — складаного буфету.

Українські парохії нашої метрополії багатіють. Нова церква я Мінстері, Індіяна, була недавно посвячена Єпископом Ґабром. Вона заступить теперішню церкву в Гемонді, Інд., яка була замала. Тому розв'язка — Мінстер - Індіяна — нова українська духовна станиця. Парохія Гемонд, Інд., де парохом є о. Дармоць, мала візію будучности. Закупила уже давно (35 літ тому) велику площу, збудувала великий Народний Дім і церкву ім. св. Михаїла. І саме в празник св. Михайла 24 листопада, в часі, як ми в Шикаґо відзначали 75-ліття „Свободи", православна братія дистрикту Келумет мала Храмовий Празник, посвячення площі і зрушення землі під нову церкву. Актів посвячення доконав чикаґський Єпископ Олександер. Бенкетом закінчено визначну ту подію в стейті Індіяна. Парохія св. Миколая будує двоповерховий на двох площах будинок під єпископську канцелярію, а газета „Нова Зоря", орган дієцезії, купив від кооперативи „Самодопомога" будинок, який приготовляє на друкарню. Під час інтронізації Єпископа Олександра Архиєпископ Мстислав натякав і радив придбати для дієцезії другий Бавнд Брук. Все те потрібне і люди гроші мають, постане навіть нова церква святого Йосифа, бо о. Шарий збере один мільйон для неї.

Як виглядає світська справа? Донині немає в нас Народного Дому, є лише кілька домівок. За останніх 40 літ йде мова про Центр Громади. До приходу нової еміграції не було у нас досить провідного активу взятися за таку справу, хоч була згода в родині. Нині є актив, нема згоди на двох фронтах.

Нема в нас молоді, бо, згідно зі статистикою, на 60 тисяч українців в Чикаго є тільки 15 тисяч (так рахують американці) „молоді' у віці від 15-30 літ. Сотні СУМА чи Пласту є каплею в морі. Всі ті, які думають, що наша молодь є в тих організаціях, живуть мрією. До нас приїжджають доповідачі та говорять про „когорти" і молоді кадри. Добре було б, якби так було! УНСоюз зробив велику помилку, що не подбав про власну молодечу організацію, про власне поповнення. Тому і організація нових молодих членів йде незадовільно.

Діямантовий Ювілей „Свободи" відбувся в нас достойно. До фінансового успіху причинилися головні урядовці, відділові секретарі й інші люди. До цих сірих еміненцій належить Іван Кравчишин, предс. 35-го відділу, стрийко якого М. Кравчишин був на сьомій конвенції УНСоюзу вибраний на заст. гол. предсідника, а тітка Меланія Кравчишин і вуйко Василь Гришко були вибрані на головних радних на 14-ій конвенції в Гаррісбургу. Виглядає, що союзова кров переходить від рода в рід.

50-річчя листопадового чину відзначила парохія св. Йосифа окремою панахидою по Службі Божій о 12 год. 1 листопада. Була відповідна проповідь о. Шарого, а в церковному бюлетені в обох мовах була тепла згадка про тих, відомих і невідомих героїв, що віддали все, що мали, на жертівнику волі для України. Під церквою переведено збірку для інвалідів членами ОбВУА. Прапори цієї організації і СУМА стояли на струнко перед тетраподом під час панахиди.

Окрема делеґація УНСоюзу, яка складалася зі заст. гол. предс. Степана Куропася, гол. касира Пуцила і голов. контр. Івана Іванчука відвідала американську братську асекураційну установу Еквітебел Резерв Асс. в місті Ніна, Вис. Ця поїздка потрібна, щоб запізнатися з новим веденням організації, з переходом на т. зв. прямий рахунок (дайрект біллінґ). Братські організації, подібно як УНСоюз, переживають т. зв. секретарську кризу. Нема добрих кандидатів на відділових секретарів, а як є, то вони не мають часу на збирання вкладок і на організування нових членів. Еквітабел є одна з тих, що недавно перейшла на нову систему. Там ми довідалися, що не було революції секретарів, ні членів. Перехід відбувся зразково, секретарі задержали функції соціяльні і Головна Канцелярія платить їм одного доляра річно від члена.

Члени платять прямо, а функції орга нізаторські сповняють т. зв. „філдмени" — теренові працівники. Вони дістають 65% премії першого року, по 20% другого і третього року, а 10% четвертого року від нових членів. Організація має 45 тисяч членів і 23 мільйони майна. Має свою друкарню, видає місячні бюлетені і всі свої друки. Канцелярія є змеханізована, Ай-Бі-Ем. машинами і затруднює 45 службовиків. Уділює морґеджі на 6½ - 7½ відсотка, не щадить гроша на працю з терені і не має клопотів, дістає нових членів, не приймає 1,000-долярових членів, лише від 2,000 вгору. Поліси в них високі і хоч організація є наполовину менша від УНСоюзу, має 86 мільйонів асекурації „ін форс". Ця безкоштовна для УНСоюзу подорож й інші подібні виїзди є потрібні, бо треба знати, чи УНСоюз перейшов би таку зміну. Цікаво, що Еквітабел не питала конвенції, чи вільно таку зміну робити. Відповіли нам, що конвенція є збір добрих промовців і патріотів, але вона не може добре розв'язати важливих справ, потрібних для життя і розвою організації.

Господарська Виставка в нашому місті славна на всю Америку й Канаду. Иде політика, вибори, марші, бунти студентів, війна, йдуть незамітно зміни в життю соціяльному, релігійному і фінансовому. Велика це тема. А як фармерська справа? Три мільйони фармерів Америки кормлять 200 мільйонів мешканців ЗСА. Вони продукують досить харчів для дальших мільйонів. Вони не маршують, але працюють довгі години і приготовляють собі наслідників, які деколи втікають до міста, де не треба так тяжко працювати, де робітничі спілки дбають за платню. Число фармерів корчиться, а величина фарм зростає. Одна людина в часах коня і воза могла обробити 80 акрів землі, сьогодні 240 акрів, а за 10 літ з новою машинерією 500 акрів. Цьогорічна виставка зібрала маси рогатої худоби з 38 стейтів Америки. Площу 13 акрів амфітеатру, де відбулася цього року демократична конвенція, заповнила худоба вартости 5 мільйонів долярів, кавбої, обслуга і корм. Молодь „фор-ейч" клюбів привела своїх вихованців, їм припала теж нагорода з продажу чемпіонів. Виставка худоби теж перейшла метаморфозу. Я не був на виставці кілька років, але останній раз йшла спроба виховувати чистокровні м'ясні породи Абердін і Гірфорд. Цього року і тут настала інтеграція. Навіть чемпіонами стали схрещений шортгорн-сигус волик ваги 1,100 фунтів. Було менше коней, овець і свиней, зате велике заінтересування будила молодь з малими кониками (поні). У зв'язку з виставкою відбулася тут теж 49-та конвенція „фор-ейч" клюбів і будучих фармерів в приявності 11,650 делегатів.

Справа Союзівки в районі Чикаґа позірно затихла, але ще не вмерла. Маємо на приміті два об'єкти, а оце у вівторок 3-го грудня віднайшли ще два в районі міста Воканда, 40 миль від Чикаго. Гол. кон. Іван Іванчук разом зі заст. гол. предс. Степаном Куропасем відвідали Воканду, де мали стрічу з агентом і при тій нагоді попросили п. Антона Рудавського, дружина якого є вет. лікарем і має у Воканді клініку. Антін Рудавський, б. відділовий секретар, знайшов час на поїздку, хоч його дружина мала повні руки, бо валка авт чекала на неї. З того, що ми бачили, найкраще підходить для Союзівки 320 акрова посілість з фармерськими будинками, з того 130 акрів орного поля, 50 акрів лісу і 40 акрів озера з доступними берегами. В лісі в різних відтинках 3 люксусові будинки. Озеро глибоке, рибне, на берегах можна будувати котеджі. Озера стейту переважно забудовані, але це озеро є приватне в середині фарми. Дві милі до повітового міста Мек-Генрі. Чи буде так, чи інакше, шукаємо далі місця, де б могла гуртуватися чикагівська Україна. Земля росте в ціні і хто купить землю, на ній ніколи не стратить.

„Шикаґовська" Хроніка називається тепер „чикагівська". Так перехрестили її редактори „Свободи", мене навіть не питали, хоч 30 літ я вживав цієї назви. Були спроби і перед тим, але я протестував. Та тепер, коли замість ЗДА чи США прийнято ЗСА, нема чого протестувати, бо мовознавці знають краще.

Ювілей 40-річчя ОДВУ відзначено тепер модним бенкетом в Шато-Роял 8-го грудня. Головним промовцем на імпрезі був Вол. Різник, довголітній місто-голова і секретар ОДВУ. На бенкет по дорозі до Едмонтону прибув теж голова Проводу ОУН ред. Штуль Жданович, який мав коротке слово. Проф. М. Пап з Клівленду був тостмайстром, а інж. Юрій Дачишин відкрив імпрезу історією про ґенезу ОДВУ в Чикаґо. Кількох ветеранів і основників ОДВУ удекоровано спеціяльними відзнаками — тризубами з мечем. Декорацію перевів місто-голова ЦУ ОДВУ Степан Куропась в асисті пані Рибак, голови місцевого відділу УЗ-Хреста. Степана Куропася удекорував ред. Штуль Жданович. Присутніх на бенкеті 250 людей. В мистецькій програмі взяли участь солісти Ія і Любо Мацюки, квартет бандуристів ОДУМ і Марія Гарасовська-Дачишин, яка віддеклямувала вірш ред. Курпіти, присвячений 40-літтю ОДВУ. На бенкеті були гості з Клівленду і Мінеаполісу — Іван Попович, В.Білий і проф. Михалевич.

Вечір Михайла Дмитренка і виставка портретів мистця

Заходом Інституту Української Культури і Відділу Асоціяції Діячів Української Культури у Дітройті відбулася виставка портретів, виконаних мистцем, і вечір на його пошану. Нагодою до цього було 60-ліття мистця і поява третього числа журналу „Терем", присвяченого йому.

Виставку і вечір відкрив письменник Юрій Тис, промовляв мистець Петро Мегик з Філядельфії. Він з'ясував шлях творчости М. Дмитренка, нав'язуючи до найважливіших його творів, зокрема звернув увагу на виставлені портрети у числі 62, що є унікальним явищем, коли йдеться про творчість одного мистця і одного тільки жанру його праці. О. д-р В. Гавліч посвятив своє слово монументальному творові М. Дмитренка — поліхромії церкви Непорочного Зачаття у Дітройті. Він відзначив також чисто людські моменти співпраці мистця з церковними властями, підкреслюючи дружню атмосферу та високий рівень нарад і дискусій з мистцем.

У другій частині вечора відбувся виступ молодого квінтету „Веселка", який мав у програмі пісні легкого жанру, пісні народні і примітиви. Переважно не знані публіці пісні квінтет інтерпретував на високому мистецькому рівні. У перервах Вол. Грушкевич читав твори Олега Коверка.

Опісля мистцеві і тим громадянам, які причинилися до появи журналу, передано третє число „Терему" з автографом Дмитренка. Букет квітів, який мистець дістав від студентів, він передав по половині обом своїм синам. До пізнього вечора приявні оглядали виставлені твори, в тому й потрет матері мистця, виконаний ще в Україні, один з найкращих на виставці. Кінцевим словом Михайла Дмитренка закінчився цей мистецкий вечір.

Б. К.

З діяльности Братства св. Варвари у Відні

Концерт Романа Рудницького.

Відень. — В суботу 16-го березня відбувся в залі Брамса самостійний концерт піяніста Романа Рудницького, який увінчався великим успіхом. Віденська публіка прийняла дебют нашого молодого мистця дуже тепло. Після його технічно тяжкої програми з творів Равеля, Бетговена, Брамса, Моцарта, Бусоні і особливож Стравінського, публіка змусила його до наддатків і за кожен нагороджувала його щедрими оплесками. Молодий піяніст опановує свій інструмент і своєю технікою, силою і молодечим темпераментом осягає ефекти. Помимо того, що віденська публіка, яка слідить за концертними виступами, ще не знала імени нашого молодого - американського мистця, заповнила залю, а доповнила її і наша українська громадка, яка раділа успіхом свого земляка.

З'їзд Філятелістів.

В неділю 24. березня заповнили церкву св. Варвари Філятелісти з усіх країв Европи, влаштовуючи свій ювілейний З'їзд в залі оо. Єзуїтів, який започаткували Службою Божою з участю нашого хору в нашій церкві. Після виступу нашого хору на виставці марок з Різдвяними мотивами, їм так подобався наш спів, що вони постановили започаткувати свій з'їзд в нашій церкві при співі нашого церковного хору. Службу Божу відправив о. д-р Венедикт Сютик. Обряд і спів, як висловився організатор дир. Грімм, остане незабутнім спомином в їх серцях. — Ця Служба Божа є вислідом співпраці нашого українського Філятелістичного Т-ва під головуванням п. мґра Юліяна Костюка та енергійного секретаря п. Бориса Ямінського. Філятелістичне Товариство влаштувало в суботу 30 і неділю 31 березня виставку марок в залях Дому Нанзена з нагоди першої летунської пошти Відень — Київ у 1918 році. На спеціяльних ковертах з катедральною церквою св. Юра у Львові і пам'ятника св. Володимира в Києві. Багато відвідувачів виставки могли користати з спеціяльного стемпля австр. державної пошти в німецькій та українській мовах. На штемплі видніє образ церкви св. Стефана у Відні і Софійського Собору в Києві.

Релігійний концерт.

1-го червня відбувся в церкві св. Варвари концерт релігійних творів, присвячених почитанню Пресв. Богородиці. Концерт попередила читана Служба Божа в намірені української громади Відня, під час якої співав хор літургічні і марійські пісні.

Безпосередньо після відправи хор під управою проф. А. Гнатишина виконав цілий ряд рідко співаних пісень. Концерт почався піснею „Под Твою милость" київського розспіву, а потім виконано кондак „Заступнице християн" галицького розспіву в гармонізації А. Гнатишина, при чому хор співає речитативну мелодію, а на тлі хору побудована окрема мелодія для меццо-сопрана, яку виконала з чуттям, м'яким-шовковим голосом Любка Гнатишин. Далі відспівав хор пісню Дм. Бортнянського „Богородице, до Тебе нині прибігаєм" та „Не імами інія помощі" київського розспіву. Перший раз виконано композицію М. Федорова на слова 8-го воскресного гласа „Взбранной воєводі", при чому ситихи відспівав молодий студент Філософічного Факультету, Борис Ямінський. Гарний і повний бас-баритон співає постійно в хорі св. Варвари, його голос школить проф. Гнатишин. Перший його виступ усім подобався. Сольо в пісні „Достойно єсть" Бортнянського виконав знаний наш колись оперовий співак Василь Янковий. Одною з дуже гарних обрібок Гнатишина є церковна пісня „Страдальна Мати", яку вже виконувано на великому концерті в честь св. Йосафата та у віденському радіо. Видно, що композитор сольову партію придумав для своєї донечки Любки, бо всюди вона здобуває цією піснею великий успіх, так, як і цим разом. Цей концерт, повний молебного настрою і душевного піднесення, закінчено знаною композицією Гнатишина „Богородице Діво". Солісткою була знана із грам. плитівок Едита Сапрун, яка своїм повним драматизму голосом завершила цей гарний релігійний концерт. Вірні, які виповнили церкву, при тому багато чужинців, висловили вдоволення і склали подяку диригентові, хорові і його солістам. — Після концерту відбулося прийняття хору в домівці Братства, на якому відсвятковано також 25-літній ювілей священства нашого пароха, о. д-ра Венедикта Сютика.

В неділю 23-го червня відбулася проща української церковної громади до Марія Люрд у віденському лісі, т. зв. „Марія Ґуттінґ", бо місцевість так називається. Службу Божу відправив о. Тарас Прокопів. На розлогій площі серед лісу стоїть в печері вівтар, а над ним, на скалі статуя Божої Матері. Зібралося багато і наших і австрійських прочан. Співав величнo хор св. Варвари під управою проф. Гнатишина. Скріплений розголосниками нісся далеко в ліси гомін української церковної музики.

На запрошення оо. Домініканів співав хор св. Варвари 1-го липня в церкві на Постґассе, під час першої Сл. Божої молоденького священика. Парафіяни цієї прекрасної, великої церкви все тішаться виступом нашого хору, тому парох церкви запросив наш хор для звеличання Богослужби.

Секретаріят Братства св. Варвари.

Хроніка подій за серпень-вересень 1968 року на терені Твин Ситі, Міннесота

11. серпня: Український День — відбувся в Мінегага парку. Був відкритий Державним Американським гимном (сольо п. Славомир Луців під акомпаніяментом Христини Ленчук). Початкову молитву прочитав о. монсіньйор д-р Сдепан Кнапп. Вступне слово сказав голова місцевого Відділу УКК д-р Михайло Козак. Свято пройшло успішно при великій кількості чужинців. Головним промовцем був конгресмен Анкер Нелсон (респ.), крім нього виступали представники урядових стейтових кіл, політичних партій та етнічних груп. Було багато привітань, навіть і від віце президента Г. Г. Гомфрі. В концертовій програмі брали участь: танцювальні гуртки — „Черемош", кер. Мирон Дудинський, муз. кер. інж. Євген Карпяк; Петра Королевича муз. кер-во пані Кіри Цареградської. Кінцеву молитву прочитав прот. о. Андрій Кість.

Співом українського гимну закінчено свято. Увагу привертали стенди — виставки: українського народнього мистецтва (кераміка, вишивки, різблення) пані Люби Перчишин і пані Іванки Луців з помішниками; книжок і періодики, виданої на еміграції — д-р Сергій Єрмоленко і виставка дитячих робіт осередку ОДУМУ — пані Євгенія Радченко і пані Люся Рябокінь.

В той же самий день місто Гібінг (Мінн.) святкувало своє 75-ліття. Комітет по організації свята запросив до участи всі етнічні групи, що мешкають на території цього міста. В склад святочного комітету від українців входили: пані Марія Пундик і настоятель української католицької церкви о. Орест Балабан. Організація МУН в Твин - Ситі вислала туди своїх танцюристів з керівником Борисом Миронюком, і різні експонати — свої і позичені з української крамниці Л. Перчишин — М. Процай. Виставка українського мистецтва (вишивки, писанки, різьба, кераміка і манекени в українських строях) була у вікні одного з найбільших магазинів міста від 10—17 серпня. В концертовій програмі брали участь танцюристи малі діти (6-10) підготовлені Петром Каркоцем, молодшим і МУНівські танцюристи з Твин - Ситі. Виставка і танці мали великий успіх.

18. серпня: В „Крайст Пресбітеріян черч" — Ідайна (Мінн.) на запрошення адміністрації церкви в запричасному концерті приймала участь одна з наших солісток-співачок пані Зоя Мельниченко. Співалося поанглійськи дует — „Павер Етернал" — Россіні.

31. серпня: Українці в Твин - Ситі приймали участь в Маніфестаційному Вічі солідарности з чеським і словацьким народами. 31. серпня губ. стейту Міннесота Г. Ле Вандер проголосив Днем Солідарности з Чехо-Словацькою Державою. Промовцями були: конґресмен Міннесоти Кларк Мак Ґреґор (респуб.), президент Комітету Поневолених Націй Ерік Дундурс, капелян Міннесотської Національної Охорони Франк-Роберт Вашро і голова Ліґи Американської Молоді за Волю Ричард Ліндмарк. Виступала монахиня сестра Андре, яка була на той час в Празі з студентками „Дергам Гол Гай-Скул" і мейор міста Сант Пол.

1. вересня: Українська громада в Твин - Ситі вітала молодечий хор із Саскатуну (Канада), запрошений управою хору Дніпро. Хор складався з 29 співаків - студентів університету і середніх шкіл. Всі вони є членами Української Православної Церкви і членами Сілки Укр. Молоді Канади. До голосового ансамблю вони мали бандуру і дві гітари. В їх програму входили релігійні і народні пісні з різних частин України. Хор зіспіваний, гарно репрезентувався зовнішньо. Заля була переповнена і молоддю і старшими. Авдиторія тепло вітала гостей. По концерті була перекуска, що дало можливість ближче познайомитись гостям з господарями.

3. вересня: Богдан Мельниченко, син пана Олександра і пані Зої Мельниченків пішов до армії і проходить підготовку в Кентакі. Андрій Булавицький, син панства Олекси і Ніни Булавицьких є в підготовці до морської фльоти на Лейкгюрст, Ню Джерзі.

Сержант морської піхоти Євген Мороз закінчив десятитижневу підготовку в Юнайтед Стейтс Нейвел Академії в Аннаполіс, Мд., на мідшіпмена.

17. вересня: Після літніх вакацій хор Дніпро запрошує всіх співаків, які співали раніше, або не співали ніколи, а хотіли б співати, приходити на співанки кожного вівтірка на 7:30 вечора до залі при церкві св. Юрія Переможця в Міннеаполісі.

22. вересня: Танцювальний гурток „Черемош" влаштував концерт в Укр. - американському домі, учасниками якого крім членів гуртка були гості з Нового Ульму (Мінн.) німецький чоловічий хор — „Конкорд Сінґерс". Програма була цікава. Помітний поступ в підростаючої молоді — гуртківців. Добре пописався квінтет в складі: С. Ковальчуківни, І. Вакіряківни, О. Левицької, Л. Никифоруківни і М. Свиницької (був. королеви Східної частини Міннеаполісу). Особливо природньо звучали гуцульські пісні. Треба вітати ідею Управи гуртка — співпрацю з іншими етнічними групами стейту в культурній ділянці.

28. вересня: В залі „Бентон Гол" при ІМЦІ відбувся вечір, присвячений пам'яті відомого українського літературного і політичного діяча віцепрезидента уряду У. Н. Р. в екзилі сл. п. Івана Павловича Багряного. Про його політичну діяльність говорив проф. М. Міщенко; про літературну — пані Оксана Соловей. В мистецькій частині приймали участь: артист українського театру Йосип Йосипович Гірняк, співачка пані Оксана Бринь і піяністка пані Кіра Цареградська. Маестро прочитав два уривки з останнього твору покійного — „Чоловік біжить над прірвою" та „Собачий бенкет" і „З камери смертників". Пані Оксана Бринь виконала улюблену пісню І. П. Багряного, написану його приятелем композитором і бандуристом Григорієм Китастим „Нагадай бандуро" і „Колискову" та „Плавай, плавай лебедонько" і „Тихесенький вечір". Дуже добре акомпаніювала пані Кіра Цареградська. В „Нагадай бандуро" авдиторія чула акомпаніямент бандури, у виконанні колискової і інших пісень відчували шелест верболозу, тихий скрип колиски над якою схилившись, співає молода мати. Присутні на залі віддали належне цим двом виконавцям. Цей вечір був насолодою для мінесотців і ніхто з нас незгоден із вступним словом маестра, Йосифа Гірняка, що він вже пішов у відставку по старості. Дай Боже всім молодим мати такий вогник життя відтворювати і передавати красоту твору, як вміє маестро Й. Й. Гірняк. Остання річ подана звукозаписом — уривок із „Саду гетсиманського" — приїзд сина Чумаченків у виконанні самого автора І. П. Багряного, відомої артистки Олімпії Добровольської і Йосипа Гірняка в пересиланні Радіо Европи на Україну зробила велике враження на присутніх на залі.

29. вересня: Парафія церкви св. Архистратига Михаїла мала незвичайну неділю, бо тоді була посвята новозбудованого будинку при церкві, вартістю 150 тисяч. Єпископ Олександер служив св. Літургію і совершив обряд посвячення. На обід зійшлося стільки людей, що новозбудована заля не могла всіх вмістити. Відрадним явищем було бачити за одним столом всіх священиків українських православних і католицьких церков на терені Твин - Ситі, а також гостей: пароха з польської римокатолицької, сирійської і грецької православної. Після обіду в цій самій залі виступав танцювальний гурток — „Твин - Ситі балет" під керівництвом В. Кушніра. По програмі була забава.

Міннеаполіс, Мінн.

2. жовтня 1968 р.

Валентина Єрмоленко

У Люрді відкрито Каплицю і Вівтар України

Люрд, Франція. — Багато народів чи окремих спільнот католицького визнання мають у цій чудотворній місцевості свої каплиці або вівтарі, але українці - католики дотепер їх не мали. Про важливість такої каплиці з написом „Україна" французькою мовою, як місця, де кожний віруючий міг би найкраще помолитись до Заступниці України Матері Божої, віддавна турбувався Архипастир скитальців, Апостольський Візитатор для українців - католиків у Европі Архиєпископ Іван Бучко. Здвигнення такої каплиці й вівтаря, навіть сам терен коштує багато, і справа затягалась. Як поінформував тижневик „Шлях" з 1 лит-топ. м.р. „за порадою і благословенням Преосв. Влад. Кир Володимира Маланчука, ЧНІ, Апостольського Екзарха для Українців католиків у Франції, в душпастирській окрузі Тулюза - Нім - Клермонт - Ферран було створено Діловий Комітет у справі придбання каплиці і Вівтаря України в Люрді.". Українська делеґація відвідала в м. Тарбу резиденцію єпископа Теаса, передаючи йому прохання, і після подолання різних ускладнень справа була розв'язана якнайкраще для українців: місце під каплицю з вівтарем було приділене в самій Базиліці Вервиці. В центрі заглиблення-каплиці осяяної великою канделяброю та свічками, стоїть білосніжна постать Божої Матері, перед каплицею на мармуровій таблиці напис французькою мовою сповіщає, що це — „Вівтар України". „Торжественне посвячення мармурової плити та трьох ікон відбулось 3 серпня м. р., під час української прощі в Люрді. Дві ікони: Спасителя і Божу Матір привіз до Люрду Всв. о. канцлер М. Левенець, ікони малював наш мистець Мазурок з Парижа. Третю ікону зафундували Українці з Бордо, привіз п. Надійовський Степан з Аркашону. Ще бракують ікони св. Ольги і св. Володимира". Посвячення Каплиці довершив Владика Володимир Маланчук, ЧНІ, в сослуженні духовників. Мин. року в Люрді побували вже понад 250 українських паломників, а красу каплиці й Вівтаря України подивляли десятки тисяч людей з усього світу.

СТАРШІ ГРОМАДЯНИ НЕ ПРИЙШЛИ НА СТУДЕНТСЬКУ П'ЄСУ

Монтреаль. — Двічі показували в Монтреалі українські студенти нову п'єсу студента Бориса Будного під наг. „Лицар на білому коні". У виставі брали участь до 15 осіб, у тому й автор п'єси, для постановки Юрко Штик написав пісню „Лицар". Рецензент в „Українському Голосі" з 8 січня зазначив що „п'єса добре написана, добре вивчена і гарно виконана. На жаль, публика не дописала, наша сцена цими роками стоїть пусткою, а ми плачемо, що молодь пропадає"...

„ЧУЄМО, ЩО МАЄТЕ ДОБРЕ СЕРЦЕ"...

До бразилійського містечка Кампо Морао з'їздяться українські Сестри Служебниці на реколекції при церкві Отців Василіян. Через величезні віддалі з'їхалося понад сорок скромних жінок, що з них кожна стоїть сама на своєму пості, на межі цивілізованого світу та непрохідної пущі, на самій окраїні українських поселень. Кожна з них слаба й самотня людина, а для своїх підопічних — усе: духовник, лікар, учитель, порадниця й опора в усіх найскладніших ситуаціях. Вона для них представник Бога і Батьківщини. До речі, тієї Батьківщини вона й сама ніколи не бачила. Бо Сестри — це вже звичайно друге-третє покоління українців, народжене поза океаном. Історія змагань кожної із них могла б зворушити світ, не менше діяльности славного доктора Альберта Швайцера, нобелівського лавреата. Та про них навіть і між нами небагато хто знає . . .

Для них сьогодні небувале свято. Вітаються, пригадують, звідкіля знайомі, радіють, що є кому розказати про свої турботи, які чує звичайно лищ ікона Богоматері у їх вбогій хатині.

Такі добрі, такі щирі з них люди, а такі бідні! . . Недавно знайшли двоє старезеньких на краю селища, померлих із голоду. І ніхто навіть не знав про це. . . А діти, о так, діти! Такі гарні, такі цікаві до науки, так горнуться до всього добра. І пишуть вже так вправно по-українськи, тільки що їх там навшиш із того старенького букваря, що ще бабуня привезла зі Старого Краю?..

На вступну конференцію в навечір'я реколекцій отець провідник приніс скирту дитячих книжечок. Сестри оглядають, аж немов бояться торкнутися їх руками, та зітхають:

— О Боже, якби так нашим діточкам хоч по такій книжечці на Різдво! Про „Квітку щастя", або для малят про „Трьох ведмедиків". А як чудово було б переплітати науку катехизму читанням оцих „Леґенд про Христа"! Та що там „кожній дитині"! Про це й мріяти важко! Якби так на цілу школу, на кількадесятеро дітей — по одній такій книжечці, яке щастя було б! І з такими образками. . .

— Ці книжечки, прошу Сестер, можна дістати, може навіть для кожної дитини, — пояснює священик.

— А що буде з заплатою? — жахаються Сестри. — Та ви ж знаєте, отче, що не раз нема за що купити найпотрібніших ліків для хворих, не то що такі чудові книжки! Хто ж їх доплатився б?

А отець провідник усміхається добродушно:

— Прошу тільки не лякатися! Вам треба лиш написати до Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, до ЗСА чи Канади, а вони там проводять збіркову акцію на цю ціль. Добрі люди складатимуть гроші, а за них ОПДЛ пришле Вам книжок, журналиків, підручників. Тільки б ваші адреси їм подати.

— Та хіба ж це справді можливе?

— Так, ось ці книжки вони прислали для нашої парохії, і запевняють, що цьогорічну збіркову акцію проводитимуть особливо наполегливо. . .

Дзвонить дзвін і Сестри ступають повагом, довгим рядом до церкви, на спільну молитву. За своїх, за їм довірених людей: за старих і хворих, за дітей і за Україну. . . І за тих незнаних добродіїв, що через них пришлють їм книжки; багато, багато дитячих книжок. . .

* *

І летить лист за листом до Канади на адресу: OPDL, c/o St. Mary's Credit Union, 278 Bathurst St., Toronto 2B, Ont., Canada, а до ЗСА на: OPDL, c/o Łesia Chraplywa, 158 E. 7th St., Apt. A3, New York, N.Y. 10009. На них видніють поштові марки з Бразилії, з Арґентини, з Параґваю, зрештою і з Франції та з Німеччини, навіть з-за залізної комуністичної заслони. Зміст їх подібний: „Чуємо, що маєте добре серце та українські книжки. Пробачте, що незнайомі — звертаємося до Вас про допомогу. Але трудимося для цієї ж справи, що й Ви і це додає нам відваги просити. Наші діти хочуть читати: дайте їм українську книжку!"

Мало, щоб ці листи дійшли до одної лиш установи. Про них повинне знати все наше громадянство! Тому ОПДЛ подає їх усім до відому. Хай буде відомо всім, що ждуть діти книжок, і . . книжки дітей! Ждуть книжок українські школи, місії, парохії, „Просвіти" по всіх закутках, де живуть українці. І ждуть книжки з ОПДЛ — усміхнені, розмальовані, призначені на те, щоб викликати усмішку на дитячих личках.

Та хіба ж і нам не вдоволення, коли прийде щира подяка із такого ось „кінця світу"? А ОПДЛ дбає, щоб такі поіменні подяки приходили жертводавцям від обдарованих.

Скажіть же, чи у Вас добре серце? . .

Л. М.

Архів НТШ одержав цінні документи від Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові в Арґентині

Ню Йорк. — Під час поворотної дороги з Сесії СКВУ в Торонті до Арґентини голова Комітету будови Пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос Айресі і президент Української Центральної Репрезентації в Арґентині д-р В. Іваницький передав для Архіву Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в ЗСА декілька важливих документів, що стосуються будови пам'ятника Кобзареві у тій країні. Крім таких документів, передано для Архіву НТШ також фотокопію державного закону-декларації Арґентинської Республіки з 5-го лютого 1921 р. число 22, про визнання Урядом Арґентини відновленої Української Держави УНР — Української Республіки, як сказано в документі: „Визнаємо Українську Республіку як Державу, вільну і незалежну". Між переданими офіційними постановами Уряду Арґентини та міської ради столиці про будову пам'ятника Тарасові Шевченкові є Закон ч. 17 380 президента Арґентинської Республіки Хуана Карльоса Онґанія з 1967 р., яким дано дозвіл на будову пам'ятника „Тарасові Шевченкові — видатному письменникові, поетові і мистцеві-малереві українському". Є також фотокопія документу Міністерства внутрішніх справ Арґентини, в якому сказано, що „Тарас Шевченко все життя боровся за звільнення своєї Батьківщини, за соборність людини і проти соціяльної несправедливости". Д-р В. Іваницький передав також оригінали державного бюлетеню Арґентини „Болетін Офіціаль" з 11 серпня 1967 р. та „Болетін Мунісіпаль" з 13 березня 1968 р. в Буенос Айресі — з текстами законів про пам'ятник Т. Шевченкові в арґентинській столиці та світлини з площі „Палерма", виділеної під пам'ятник, у розкішному парку, крізь віти якого видко новобудовані висотні будинки.

На світлу майбутність і на честь його родичам

Євген Іван Лучків

Євген Іван Лучків народився 27 серпня 1944 р. в фармерській околиці маленького містечка Смитвіл, пров. Онтаріо в Канаді. Він єдиний син подружжя Самоїла і Антоніни Лучків, які, прибувши по першій світовій війні до Канади, осілись на фармі, де провадили своє скромне чесне життя, важко працюючи. Не здобували маєтків, зате звернули всю увагу на свого сина Євгена, щоб його виховати в християнському дусі на доброго українця.

Дитина відчувала, що родичі обдаровують її великою любов'ю до свого рідного, з радістю перебувала кожного свята й неділі з ними в церкві, де молода душа напоювалась любов'ю до Бога і рідної святині. Жили далеко від осередку, де була церква, але мабуть дуже мало було випадків, щоб родина Лучків оминула Службу Божу. Багато років С. Лучків служив при церкві старшим братчиком, даючи приклад синові.

Здається, що не відбулось ні одного історичного національного українського свята в даній місцевості, щоб там не було родини Лучків із своєю дитиною.

Коли Євген почав ходити до початкової державної англійської школи, він вже був учнем своєї Рідної Української Школи при церкві. Розвиваючись завдяки двомовному навчанню, здобуває в обох школах знамениті успіхи.

У Рідній Школі молодий Євген захопився рідною піснею та деклямуванням віршів, в чому виказав талант і здібности. Як учень Рідної Школи, виступає з сольоспівом, особливо на концертах в честь Т. Шевченка. Його улюблена пісня „Думи мої, думи мої". Згодом співає в церковному хорі, обдарований чудовим баритональним голосом стає читачем Апостола, за що отримує від Архиєпископа Михаїла з Торонта „Благодарну Грамоту". В молодечій організації „Союз Української Молоді Канади". Відділ в Гримзбі, Євген Лучків стає провідним членом і очолив відділ, як голова.

Мабуть тому, що Євген плекав рідну мову, він став промовцем на сцені, між українською публікою по-українському, а між англійською по-англійськи. Успішно закінчив державну публічну школи, перейшов до середньої „гай-скул", де поза високими оцінками у всіх предметах навчання дістав ще й окрему нагороду за красномовство в англійській мові. При закінченні 13-ої кляси середньої школи в Смитвіл за високі оцінки в іспитах одержує від Онтарійського Уряду шкільну стипендію та інші нагороди і 1964-го року вступає до університету в Боффало, ЗСА. Там бере участь у студентській організації, виступає з доповідями, а по 4-ох роках науки дістає диплом „Ві Ей" з політичних наук. 1968 року Євген вступив на правничий факультет Канадійського університету в Оттаві, щоб осягнути ще вищий науковий ступінь. Щасти йому, Боже!

Єфим Омельченко

СПОРТ

Редаґує В. Сохан

СІМКОВИЙ ТУРНІР ФУТБОЛЬНОЇ ЛІГИ ШЕЙФЕРА

Шостий футбольний сімковий турнір почався 3-го січня в залі Арморі в Петерсоні, Н. Дж. Вже відбулися дві перші рунди розгривок. В цьому сезоні, як ми уже повідомляли, беруть участь значно сильніші дружини, в складах яких бачимо цілий ряд футболістів з мільйонерської НАПЛіги. Футболісти „Ч. Січі" здобули наразі одиноку точку у двох відбутих грах. До цих двох змагань наша дружина виступила в ослабленому складі без Чижовича і Снилика, які з різних причин не могли взяти участі в цих зустрічах. Українські футболісти визначаються на цьому турнірі гарною технічною і швидкою грою, одначе бракує їм рішальних стрілів по воротах. Склад „Ч. Січі": Р. Куц, Д. Луцький, С. Гавран, Л. Вільчак, Р. Овсдо, С. Коваленко, І. Бутенко, В. Вільчак, В. Каздоба. Висліди відбутих змагань двох минулих п'ятниць: Рома — Петерсон Доверс 3:1, „Ч. Січ" — Санта Крос 0:0, Вісла — Геленік 1:1, Інтер — Елизабет 3:0, Грецький СК — „Ч. Січ" 3:0; Петерсон Доверс — Елизабет 3:2, Рома — Гобокен 5:1, Грецький СК — Вісла 5:0, Інтер — Геленік 1:0, Санта Крос — Гобокен 5:0.

УСПІХ І НЕВДАЧА ЖІНОЧИХ ВІДБИВАНКОВИХ ДРУЖИН

„Чорноморська Січ А" — Саміт Б.К. 3:0
(18:16, 14:16, 15:8, 15:7)

Чергові першенські змагання з поважним кандидатом на першуна Ліги, виграла „Ч. Січ А" заслужено у себе в дома в залі Колюмбія Гай в Мейпелвуді. Завдяки цій важливій перемозі наша дружина зміцнила свою лідерську позицію та разом з цим зробила дальший крок до чемпіонату. Дружина, як цілість, знову показала гарну і скоординовану гру, добрі серви та бездоганні і рішучі стинки. Понад рівень вибивалися: О. Вук, О. Ярош і ветеранка Т. Турянська. Крім них у складі виступили: Я. Олесницька, Л. Лапичак, О. Стеранка, Л. Тимяк, М. Яцикевич. Бракувало хворої Д. Сенежак.

„Чорноморська Січ Б" — Курса СК 0:3
(8:15, 3:15, 9:15)

Молодша дружина „Ч. Січі", зустрівши другого кандидата на першуна, литовську дружину Курса, програла усі три сети. Юначки „Ч. Січі", хоч роблять поступи з кожною черговою грою, не можуть встоятися проти досвідчених та більш заавансованих суперниць. На відзначення в цій зустрічі заслужила Л. Мельник. Склад дружини: Р. Сорочко, Л. Сеґіда, Л. Мельник, М. Мандрусяк, Л. Величковська, Р. Юркевич, В. Ткач.

БРАТИ ЧИЖОВИЧІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У З'ЇЗДІ ФУТБОЛЬНИХ ТРЕНЕРІВ ЗСА

В днях 8, 9 і 10 січня, в готелі Комодор в Ню Йорку, відбувся 29-ий з'їзд футбольних тренерів вищих шкіл і університетів ЗСА, в якому, між іншими, взяли участь чотири українці: Володимир Чижович, тренер Текстильного Коледжу Філядельфії; Євген Чижович, тренер Колюмбійської середньої школи в Мейплвуді; Леонід Луценко, тренер Монтклерського Коледжу, і Иосип Махник, тренер Університету Лонг Айленд. Усі вони є членами УСТ „Чорноморська Січ". Володимир Чижович разом з Иосипом Махником мали спільну доповідь, а Євген Чижович з частиною своєї шкільної дружини в „Ґред Бол Рум" демонстрував треніґові новості футболу. Приблизно 500 тренерів з цілих ЗСА були захоплені діловістю та активністю своїх українських колеґ і нагороджували їхні виступи оплесками. Будучи наймолодшими віком на цьому великому зборі футбольних спеціялістів, українські учасники здобули собі, а заразом і для українців взагалі, чергові успіхи.

О. Твардовський

SPECIAL HOLIDAY RADIO PROGRAM

"Vechernytsi," the Ukrainian radio program sponsored by the Ukrainian Students Organization of Newark, N.J. wishes to announce that a special Shchedryj Vechir holiday radio program will be broadcast this Monday evening, **Jan. 20th, at 8:30 P.M.** over station WSOU, 89.5 on the FM dial.

This week's program, hosted by Mrs. Ivanna Kononiw and Mrs. Marika Bokalo representing the Soyuz Ukrainok Branch in Newark, was originally scheduled for Jan. 13, but had to be postponed because of technical difficulties.

We invite all Ukrainians in the New York-Newark metropolitan area to listen to this special program.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

ПОКАЗ ТВОРЧОСТИ МОЛОДИХ І НАЙМОЛОДШИХ

Добрезаслужений і активний у культурній ділянці 64 Відділ СУА в Ню Йорку влаштував другу виставку творчости молоді в залі Народного Дому від 29. 9. до 13. 10. Голова Відділу, п. Марія Савчак, відкриваючи виставку, підкреслила вагу мистецького виховання молоді, як і потребу моральної підтримки наших молодих талантів. Це велика заохота для молодих початківців, коли вони побачать свої праці разом з працями багатьох інших молодих на виставці. Наша молодь пробує своїх сил також у поезії і в музиці.

Перша виступила 12-літня Марта Зелик, уч. 7 кл. української школи при церкві св. Юра в Ню Йорку, юначка 11-го пластового куреня ім. Лесі Українки, з гуртка „Барвінок". Вона продеклямувала з чуттям і з драматичним піднесенням свій вірш „Чого — Україно?", таку зворушливу скаргу української дитини на недолю України, що витиснула сльози в очах зібраних батьків. Не даром пані маестра Л. Крушельницька вчила їх 6 літ мистецтва слова. Потім вона прочитала спомин — „Незабутня зустріч", про поїздку до Торонта на привітання нашого Кардинала, і про свою авдієнцію в нього. Вона написала спомин зараз після поворту з Торонта, під свіжими враженнями, коротко, але якже вимовно тепло. Великі тисячі наших дітей бачили нашого Кардинала в Канаді й Америці. В таборах молоді та в українських школах напевно обговорювано історичну гостину Кардинала. Можливо, що шкільні діти писали задачі на цю тему. Чи не добре було б зібрати найбільш талановиті дитячі задачі, спомини про Кардинала, може навіть і вірші та картини, і видати їх в окремій книжечці „Наші діти про Кардинала"? Це був би направду гарячий „дар любови" наших дітей для нашого Верховного Архиєпископа.

Молоденька піяністка — Віра Никифорук відіграла на фортепіяні зовсім поправно дві нелегкі речі. Вона виявила добру техніку та заповідається на добру піяністку. Обі наші талановиті дівчатка були нагороджені теплими оплесками та з'єднали собі признання, як теж і побажання гарних успіхів на майбутнє.

Після такого вдатного вступу — зібрані почали оглядати виставлені праці молодих і наймолодших талантів: акварелі, олії, деревор़ізьби, кераміки, вишивки тощо. 33 молоденькі початківці з того 21 дівча і 12 хлопців, у віці від 4 до 16 літ, виставило коло 140 праць. Не всі картини одної особи розвішені разом так, що непотрібно витрачається час на шукання картин, щоб оцінити кожного початківця. Свої праці виставили: Баранська Христина (14 р.), Боб'як Анна (13 р.), Вовчук Люба (15 р.), Гаврилюк Оксана (14 р.), Гніздовська Марія-Марта (9), Гречаник Ліда (11), Дзерович Андрій (9), Зарицький Ілярій (14), Зелик Ксеня (4), Зелик Софійка (7), Калина Анна (16) Каратницький Адріян (15), Когут Богдан (10), Когут Тереня (13), Кузишин Богдан (7), Кузишин Олесь (10), Кметик Люба (15), Магун Ігор (11), Марків Тереса (11), Навроцька Марта (14), Пастухів Ляриса (10), Пастухів Ірина (12), Пастухів Ольга (15), Радиш Володимир (16), Радиш Ігор (14) Романдіч Лада (5), Савка Ганна (9), Савчук Дана (15) Савчук Сузанна (16), Січинський Андрій (11), Шерек Христофор (10), Шумилович Василь (7), Шумилович Олена (13 років).

З дівчат найкраще малюють: Баранська, Боб'як, Гречаник, Когут, Марків, наймолодша Романдіч — правнука відомого маляра Кричевського і Савчук Сузанна. Цікаві дерев'яні різьби - композиції Анни Боб'як, гарненькі кераміки Ксені й Софійки Зелик. З хлопців найкраще списалися оба Радиші, Зарицький, оба Кузишини, Магун і Шумилович. Всі початківці заслуговують на признання, бо видно в них замилування до мистецтва.

Автор цих стрічок залюбки рисував і малював у дитинстві. Робив це або з природи, або з інших картин, або з фантазії й часто мішав усі ці три чинники разом так що годі потім було сказати, який чинник переважав. Споглядаючи на картини наших початківців не раз кортіло спитати: на підставі чого нарисовано чи намальовано картину. Чи не варт було б улаштувати хоч при кінці виставки обговорення творчости наших молодих і наймолодших? Це повинні зробити наші мистці - педагоги, що мають до діла з дітьми. Добре було б, щоб батьки привели тих дітей, що живуть у Ню Йорку, щоб могли розказати, що спонукало їх до намалювання того чи іншого образу? Таке обговорення матиме велике значення для наших початківців, дасть ім дороговкази на майбутнє.

Приємно було знайти багато прізвищ мистецьких родин, що потверджує нашу пословицю: „яблуко не далеко відкотиться від яблуні".

Управі 64-го Відділу СУА належиться признання й подяка від глядачів, а головно від батьків наших початківців за уладження цієї виставки, бо вона напевно стимулюватиме їх дальшу мистецьку творчість їхніх дітей. Вкінці незвичайно приємно було завважити деякі картини з українською тематикою, як дерев'яна церковця, церква св. Юрія, св. Йосафата, Козак, Запорожець та інші.

І. Дурбак

ВАСИЛЬ КУХТА

(Болюча втрата для родини, хору „Дніпро" і громади)

23 вересня перестало битися серце внаслідок серцевої атаки, Василя Кухти. Він помер на 65-му році творчого життя, в лічниці в Пармі, Огайо, прийнявши Найсвятіші тайни від пароха о. А. Улицького.

Покійний народився на Лемківщині з батьків міщан-хліборобів, які передали йому тверді моральні прикмети християнської засади, що все життя визначували поведінку Покійного. Початкову освіту здобув у Судовій Вишні, а вищу торговельну у Львові. Працював у Народній Торгівлі в Судовій Вишні і в Яворові на становищі керівника торговельного відділу. Опісля повернувся на працю до Судової Вишні, де аж до виїзду на еміграцію займав становище директора Торговельного Повітового Відділу Союзу Українських Кооператив.

Вільні від праці хвилини покійний Василь присвячував українській сцені, музиці й пісні. У Кліівленді пісня зв'язала Покійного з українським хором „Дніпро" і церковним хором, під мистецьким керівництвом маестра О. Садовського. В обидвох хорах Покійний був здисциплінованим співаком, членом Управ обидвох хорів. Його знали, любили і поважали всі, з ким він працював. Знали Його і любили всі учні парохіяльної школи св. Йосафата в Пармі. Покійний виступав у дітючих виставках „Пісня Весни", „Коза Дереза" й інші. Сумна вістка про смерть покійного Василя Кухти викликала щирий жаль у всіх, що його знали. Вся Громада, яку він так несподівано залишив ,переживає його болючу втрату.

Похоронено покійного Василя 28 вересня на Українському Цвинтарі в Пармі при численній участі членів родини, членів хорів, приятелів і громадян.

Заупокійну Службу Божу, Панахиду і Парастас відправляли о. парох Андрій Улицький, о. декан монс. Дмитро Гресько, о. Іван Оришкевич, о. Іван Бекич і о. Генрик Саган. Співав чоловічий хор „Дніпро" підсилений членами церковного хору парохії св. Йосафата під диригентурою Е. О. Садовського. Довга колона автомобілів зупинилася перед домом де покійний жив на Фрутленд Драйві. Отці духовні прочитали св. Євангелію, слова якої звучали ніби останнє символічне „до побачення" Покійного Дружині Володимирі, шваґрові Михайлові Світликові і хаті.

Після Служби Божої о. парох А. Улицький попрощав від Покійного його подругу життя — Володимиру, ближчу й дальшу родину, парохіян, шкільну дітвору і членів обидвох хорів. Над відкритою могилою прощав Покійного від церковного хору, голова хору — д-р Тарас Антонович.

Голова хору „Дніпро" інж. Роман Трешньовський попрощав Покійного від хору „Дніпро" і Управи, в якій покійний від декількох років займав пост фінансового референта. Він сказав, що несподівана смерть Покійного залишить на довгий час біль і жаль у хористів. Пан Попович Іван прощав Покійного від 102-го Відділу УНС, Братства св. Ап. Петра і Павла, де Покійний був членом Управи. Від імени Братства він заявив: „Ми ніколи на світі не сподівалися, що Ти покинеш нас так несподівано . . . Спи спокійно, вічна Тобі пам'ять". Д-р Мирослав Мичковський прощав Покійного від „приятелів ,які ось тут з нами присутні супроваджають його в далеку дорогу і від тих, щи порозкидані долею по широкому світі, яких у нього так багато".

Несподівана смерть, спричинила великий біль, сум і жаль для Родини і для всієї Громади, яка так численно прийшла попрощати востаннє Покійного.

О. М.
(прес. реф. хору „Дніпро")

Василь Кухта

У Бразилії помер видатний діяч і науковець Софрон Волошин

Куритиба, Парана. — На 48-му році життя помер від розриву серця ще 25-го жовтня 1968 року, збираючись їхати на виклади в Паранському університеті, видатний громадський діяч і науковець у Бразилії інж. Софрон Волошин. Він прибув з батьками до Бразилії в 1926 р. шестирічним хлопчиком. Закінчив інженерний і філософічний факультети Паранського університету, добре володів українською мовою, був одним із засновників Організації Молоді при Хліборобсько - Освітньому Союзі в Парані, належав до Комітету будови пам'ятника Т. Шевченкові в Куритибі, був членом Центральної Управи ХОС-у, працював за фахом як інженер та читав лекції в Паранському університеті. Тижневик „Хлібороб" з 10 листопада м. р., число якого прийшло з запізненням, писав:„ Небіжчик — добрим християнин і вихованик своїх дітей. Побудова нової католицької церкви в Курітібі — значною мірою є справою Його сумлінних старань та праці. З відходом у засвіти с. п. інж. Софрона Волошина наша місцева громада понесла дуже важку втрату, пам'ять про Нього довго й довго не згасатиме в нашій свідомості, в наших серцях" Покійний залишив у глибокому смуткові дружину Марію з дому Кирилович, четверо дітей.

У ПОНЕДІЛОК 20 СІЧНЯ БУДЕ ПЕРЕДАНА РАДІОПРОГРАМА „ВЕЧЕРНИЦІ"

Нюарк. — Запланована на 13 січня українська радіопрограма з різдвяними й новорічними точками, спонзорована Українською Студентською Громадою в Нюарку, не відбулася з технічних причин. Слухайте цю святкову програму, підготовану п-і Іванною Кононів і Марійкою Бокало з рамени місцевого Відділу СУА, які й будуть її вести, у понеділок 20 січня о 8:30 вечора, на хвилях 89.5 ФМ, із радіостанції WSOU. У програмі, між ін. точками — чудові колядки і щедрівки.

СЕМІНАР ДЛЯ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

У понеділок, 20-го січня 1969-го року, у Філядельфії починається семінар учителів української мови, які вживають слухово-зорову методу лекцій.

Цей семінар, що його влаштовує видавництво підручників Чільтона, буде відбуватись в Центрі для розвитку зв'язку при 401 Волнут вулиця у Філядельфії.

Видавництво Чільтона виготовляє підручники, діяпозитиви і магнітофонні платівки для слухово-зорової методи навчання різних мов, в цьому й української.

Тексти підручника для українського курсу уложив д-р Яр Славутич, професор Альбертського університету в Едмонтоні, Канада.

Ця метода вже широко застосовується в школах Західньої Канади і її також починають вживати у ЗСА.

На програмі семінара є обговорення психологічно-педагогічних проблем у навчанні слухово-зоровою методою, спостереження показової кляси і практичне ведення лекції.

Тому, що досі тільки мале число українських учителів зголосило свою участь у семінарі, керівники семінару рішили приймати зголошення на участь у цьому семінарі до 20-го січня, тобто до першого дня програми.

Реєстрація виносить $35.00.

БРОДИ - ЛЕВ ІНК., НЮ ЙОРК
Братство Охорони Воєнних Могил

Дата 10. 1 1969 р.

Німецьке Народне Об'єднання для Охорони Воєнних Могил — Folksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge, Werner — Hilpert Str. 2, Kassel, W. Germany, яке від часу перенесення могил к. Вояків І УД УНА з Червії до Футта Пас в Італії стало співпрацювало з нашим Братством, повідомило нас, що посвячення і офіційне відчинення Військового Цвинтаря відбудеться дня 28-го червня 1969 р. На новому цвинтарі спочиває 39 кол. Вояків І УД УНА. Тому, що Управа Цвинтаря сподівається великого числа учасників, провід цілого посвячення і доїзд до цвинтаря буде виключно під дирекцією цвинтаря.

Братство БРОДИ-ЛЕВ ІНК. в порозумінні з Краєвою Управою Братства к. Вояків І УД УНА в ЗСА організує подорож-відвідини могил і візьме участь в посвяченні згаданого цвинтаря. Проситься всіх охочих до подорожі, що триватиме від 15 до 21 днів, подати свої зголошення на адресу Братства Brody-Lew Inc., c/o W. Hryniоch, 87-87 171st Street, Jamaica, N.Y. 11432 не пізніше до кінця лютого ц. р.

Кошти подорожі будуть виносити около $450.00. Подробиці будуть подані в окремому обіжнику.

На посвяченні будуть присвні високі урядові репрезентації Німеччини і Італії, як також ціле посвячення буде передаватись через телевізію.

Було б побажане, щоб учасники-українці творили одну групу

УПРАВА
БРАТСТВА БРОДИ-ЛЕВ ІНК.

Українська Радіопрограма „Вечерниці"

спонзорована Українською Студентською Громадою в Нюарку, Н. Дж. повідомляє, що

СВЯТОЧНА ПРОГРАМА

на Щедрий Вечір, запланована на 13-го січня 1969 р. не відбулася з технічних причин.

ВОНА БУДЕ ПЕРЕДАНА В НАСТУПНИЙ ПОНЕДІЛОК.

дня 20 січня 1969 року
в год. 8:30 вечером на станції WSOU
на хвилях 89.5 FM

Цю святочну програму підготовили і будуть її вести пп. ІВАННА КОНОНІВ і МАРІЙКА БОКАЛО з рамени Відділу Союзу Українок в Нюарку, Н. Дж.

Не пропустіть цієї СВЯТОЧНОЇ ПРОГРАМИ наших чудових КОЛЯДОК І ЩЕДРІВОК!

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 10 січня 1969 року, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшла у Вічність на 70-му році життя наша Найдорожча ДРУЖИНА І МАТИ

бл. п. СТЕФАНІЯ з МАЛИЧІВ СЕМНОВИЧ

довголітня учителька в краю.

ПОХОРОНИ відбулися 13 січня 1969 року з похоронного заведення Музика і Син до церкви Святих Володимира і Ольги. Тіло Покійної спочило на цвинтарі св. о. Миколая у Чикаго, Илл.

У глибокому смутку:

муж — МИХАЙЛО
дочка — ІРИНА
дочка — ОЛЕНА КЛИМКІВ з мужем ВОЛОДИМИРОМ
сестра — ОЛЬГА ГАЙОВСЬКА з мужем АНТОНОМ
брат — мгр. ОМЕЛЯН МАЛИЧ з дружиною і донею
сестрінка — ЛЮБОМИРА БОЙКО з мужем і донечками
і Родина в ЗСА і в Україні

Ділимося сумною вісткою, що на Рідних Землях в селі Лівчиці, пов. Ходорів, помер дня 1-го грудня 1968 р. на 73-му році життя

бл. п. о. ЗИНОВІЙ ЦІСИК

довголітній парох Сокалі, пов. Камінка Струмилова, а остаанньо душпастирював в Лівчицях, де Його дня 3-го грудня 1968 р. похоронено.

Полишив в смутку дружину Юлію, дітей та внуків в Рідному Краю і рідню у Вільному Світі:

Проф. ОМЕЛЯН ЦІСИК з дружиною мгр. ЄВГЕНІЄЮ і дочкою мгр. МАРІЄЮ — брат
ГАЛЯ з мужем о. ВАСИЛЕМ ТАНЧАК — сестра
Мгр. ДАРІЯ РЕВЕТ з сином мгр. АНДРІЄМ, дочкою ОКСАНОЮ і невісткою ІВАНКОЮ — братаниця
Д-р МАРІЯ з мужем д-ром ЮРІЄМ ДИЦЬО з синами ЮРКОМ і МАРКОМ — сестрінка

Ділимося сумною вісткою, що дня 15-го січня 1969 р. в Лейквуд, Н. Дж. упокоївся в Бозі наш Найдорожчий ЧОЛОВІК І БАТЬКО

бл. п. Тодос Трохимович НАУМЕНКО

проживши 87 років, уродженець Полтавщини, Україна.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 18-го січня 1969 р. о год. 11-ій ранку з Української Православної Церкви св. Андрія в Бавнд Бруку на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
дружина — АННА
син — ГЛІБКО

Ділимося сумною вісткою, що дня 28 листопада 1968 р. у Філядельфії, Па. помер Абсольвент Української Господарської Академії в Подєбрадах

інженер-лісівник ОЛЕКСАНДЕР БАБІН

народжений 3-го липня 1894 року в с. Базелівці на Чернігівщині.

Дружині Покійного — Марії і синові д-рові Романові Бабіну висловлюємо глибоке співчуття.

Т-ВО АБСОЛЬВЕНТІВ УГА-УТГІ

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ, МАТЕРІ та СЕСТРИ

бл. п. МАРІЇ зі СОБОЛІВ ЯРИМОВИЧ

дня 23 січня 1969 р. о год. 7-ій веч.

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в Катедрі СВ. О. МИКОЛАЯ в ЧИКАГО при Оклей і Райс вулицях, на яку до участи сердечно запрошує

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з Членством УСГ, УНО, ОУК, МУНО, УНСоюзу, Української Кредитової Спілки, а також і Українським Громадянством у діяспорі, що

у вівторок рано, 7-го січня 1969 року відійшов у Вічність колишній політв'язень відомого процесу зв'язаного із св. пам'яті Ольгою Басараб, член УВО-ОУН та довголітній провідник громадських організацій у Канаді —

Інж. БОГДАН ЗЕЛЕНИЙ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині, Синам, Братам та всій Родині, висловлюємо наші щиро-сердечні співчуття в їхньому горю і терпіннях.

УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЙ:
УСГ, УНО, ОУК, МУНО, УНСОЮЗУ та УКРАЇНСЬКОЇ КРЕДИТОВОЇ СПІЛКИ у ВІНДСОРІ, ОНТ., КАНАДА

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Маріяна Попеля

Його Сусіди й Приятелі зложили на:

1)	Собор св. Софії в Римі	$55.00
2)	Енциклопедію Українознавства в Сарсель, Франція	$55.00
3)	Катедру Українознавства в ЗСА	$55.00
4)	Українські Сироти в Німеччині	$55.00

Жертводавці:

по 50.00 дол.: Анна і д-р Юліян Політило;
по 20.00 дол.: Ів. і Я. Клими;
по 10.00 дол.: М. і В. Барагури, Я. Базиляк, Ян Ліпа, П. і П. Наконечні, І. Онищак, В. Павлів, М. Ступка, М. і Т. Халупа, О. Цимбалістий, М. Шалай, Ст. і Л. Штинди й О. і М. Черники, І. і д-р Я. Падохи;
по 5.00 дол.: О. і В. Гентиші, Родина Керод, Н. і М. Клецорі, Н. Підгайний, Т. Сімків і Я. Форович.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Юстини Галущинської

складаємо 10.00 долярів на будову Катедри св. Софії в Римі.

МИХАЙЛО і ІРИНА МОРОЗИ

Замість квітів для Дорогої Тети

бл. п. РОСТИСЛАВИ ТЕМНИЦЬКОЇ

складаємо 20.00 долярів на музичний журнал „ВІСТІ"

Таїса і Петро БОГДАНСЬКІ

Замість квітів на могилу нашої Дорогої Тети

бл. п. ТІНИ ГАЛУЩИНСЬКОЇ

складаємо 50.00 долярів на церкву св. Івана Хрестителя в Гантері.

Марія, Мирослав і Іка КОЗНАРСЬКІ

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Д-ра ОМЕЛЯНА ПАЦЛАВСЬКОГО

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в суботу, 25 січня 1969 р. о год. 8-ій рано

в УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЦЕРКВАХ в ЕЛІЗАБЕТ, Н. Дж. і ВАШИНГТОНІ, Д. К.

РОДИНА

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за культурні імпрези (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки) $2.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) $3.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ ЗА ПОЛІТИЧНІ ОГОЛОШЕННЯ (виборчі кампанії) $4.00
ОГОЛОШЕННЯ ЧЕРЕЗ 8 ШПАЛЬТ (ціла сторінка) $3.00
за інч за кожного рода оголошення.
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на одну шпальту $4.75
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на дві шпальти $6.50

ОГОЛОШЕННЯ НА ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО (2 ДНІ ПЕРЕД ПОЯВОЮ) ПРИЙМАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ ДО 12-ої ГОДИНИ ДНЯ.

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, доки не будуть вирівняні попередні рахунки.

1894 — 1969
СТАНЬТЕ ЮВІЛЕЙНИМ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В 75-РІЧЧЯ ЙОГО ІСНУВАННЯ ТА ВІДДАНОЇ СЛУЖБИ НАРОДОВІ!

Пам'яті катехита о. Стефана Ратича

Недавно я прочитав у „Свободі" сумну вістку про смерть пароха Середньої Церкви в Тернополі бл. п. о. Стефана Ратича.

Відійшов від нас з цього світу на вічний спочинок не тільки парох, але в першу чергу виховник, катехит і приятель-добродій студентської молоді гімназії Рідної Школи в місті Тернополі. Відійшов від нас великий але скромний священик-педагог, який вмів й жертвенно різьбив душі молодого покоління, приготовляв нову зміну для боротьби за волю народу.

Постать о. Стефана Ратича нерозривно пов'язана з Рідною Школою в Тернополі. Будучи катехитом у нижчих, а потім і у вищих класах, він мав великий вплив на формування світогляду молоді, на виховання релігійне і національне. Наш о. душпастир приготовляв нас кожного дня до трудів, до жертвенної праці, до самопосвяти й самовідречення для добра рідного народу. В основу свого виховання він все клав характер, як щось найцінніше й найдорожче в кожного. Привітною й характерною рисою покійного о. Ратича була справедливість і об'єктивність супроти всіх учнів. Він не знав протекції. За проман картан немилосерно, в часі потреби стояв по сторожі правди, помагав порадою і вказівками.

Цю батьківську об'єктивність і справедливість о. опікуна дуже цінили товариші православної Волині. В нас не було різниці ,не мають православної церкви в місті, вони ходили на наші Богослуження, брали участь в реколекціях і релігійних товариствах. Вже тоді завдяки нашому о. катехитові в нашій школі промощувався шлях до релігійної і національної єдности, до братньої любови. Що мав перерв в шкільному подвір'ю на коридорі, можна було бачити о. Ратича в товаристві, як він сам їх називав, православних братів на дискусії чи сердечній розмові. Напевно з любови до нього, до всього гуртожитку, щасливо ми шумно і романтично називали Волинський Кіш, на почесному місці висіли портрети нам дорогих духовних провідників: Митрополита Андрея Шептицького і Митрополита Василя Липківського. Любов, розум і такт о. Ратича позначувалися на кожному кроці у нашому шкільному й позашкільному житті.

При матуральних іспитах, в часі інформаційних конференцій, під час клопоту з окупаційною владою, наш отець був правдивим ангелом хоронителем. Про це напевно хтось із вдячних учнів напише докладніше. Я хочу сьогодні цим коротеньким епітафом, немов квіткою, вкрити свіжу могилу вірного сина України, що посвятив своє життя для виховання молодого покоління, що залишився зі своїм народом під час недолі й випив чашу горя аж до самого дна.

Ракочий Федір

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УНДОМУ В ДЖЕРЗІ СІТІ

Український Народний Дім в Джерзі Сіті, якого будинок є одним із кращих УНДомів на терені ЗСА, відбуде свої чергові Загальні Збори в неділю, 19-го січня 1969, о год. 3-ій по полудні. На цих Зборах будуть вислухані звіти Управи, як теж буде вибрана нова Управа на 1969 рік. Теперішню Управу УНДому в Джерзі Сіті очолює на посту голови п. Антін Шаран, довголітній діяч цієї громади та голова Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Надгудсонської Округи.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 25-го СІЧНЯ 1969 р.

ВІЛМІНГТОН, Дел. Річні збори Б-ва св. Володимира — 173 Відд. о год. 6:30 веч. в парохіяльній залі церкви св. Миколая. Проситься всіх прибути. — Н. Щерба, секретар.

НЕДІЛЯ, 26-го СІЧНЯ 1969 р.

БОФАЛО, Н. Й. Місячні збори 304-го Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі при 205 Military Rd. На порядку: вибір Управи на 1969 р. Проситься вирівняти вкладки за 1968 рік. — Ст. Заніский, предс., І. Грицковян, касир, М. Гнатик, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Річні збори Т-ва Т. Шевченка — 64 Відд. о год. 1-ій по пол. у домі п. Винярського, 482 Main St. Проситься членство прибути. — Лопушняк.

MANVILLE, N.J. Річні збори Т-ва Т. Шевченка — 349-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в домі М. Габера, Washington Ave. На порядку: звіти Управи і Контр. Комісії, вибір Управи на 1969 р. і інші важні справи. Проситься членство прибути. — Н. Геречка, предс., В. Бойко, касир, М. Захарко, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Перші річні збори Т-ва ім. О. Ольжича — 32 Відд. о год. 1-ій по пол. в Укр. Горожанському Клюбі, 847 N. Franklin St. На порядку: вибір нової Управи. Тому, що це є в 75-ліття Ювілею УНС, доповідатиме про УНСоюз гол. радний і організатор УНС І. Одежинський. Порядок нарад буде поданий при відкритті зборів. Проситься всіх прибути. — Я. Лебідь, гол., Анна Хомин, рек. секр.

Розшуки

ЛЮБА з ДЯКУНІВ ДОРОШ, пошукує братів: Михайла Дякуна, син Андрія, з м. Стрілиці Нові, пов. Бібрка, обл. Львів. Під час війни був у французькім Чужинецькім Легіоні в Індонезії. Тепер знаходиться в Америці і живе у Філядельфії. Також Д-ра Богдана Дякуна, син Михайла, живе у Скрентон, Па. Вони самі або хто знає про їхні адреси, прошу ласкаво зголоситися на адресу:
S. Dorosh
39 Winnett Avenue
Toronto 10, Ont. Canada

ТАРЗАН, Ч. 6120. Назу стріч новим відкриттям.

Дуже темні сходи, Іто, але ми можемо намацати їх до світла там внизу, якщо будемо обережні. Іди за мною. Обережно!.. Люди, які тут жили, витратили багато часу, копаючи ці печери та камінні сходи, чи не так!.. Вони мусіли думати, що печери для них безпечніші, ніж долина кратерів... Я волів би жити на верха, ніж в будь-якій печері. Ми були б, Іто... А ж там трапилось щось смертельне в долині кратерів і ми мусіли шли до печер, щоб втекти! Бум, бум, Тарзане! Що ж то могло бути там таке небезпечне?